Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראָשן

היינט 8 זייטן

לאָדזשער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 81 (1075)	Łódź, Wtorek 5 Kwetnia 1927	פינפטער יאָהרגאַנג	לאָדז, דינסטאָג ג׳ ניסן תרפ״ז.	Nr. 81 (1075)

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71 || אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

כשר לפסח

די בעוואוסטע יודישע

שאָקאָ־לאַד־פאַבריק

„ZŁOTY RAJ"

שאָקאָלאַד איז קאַרמעלעז!

עמפּפעהלט צום בעפאָר־שטעהענדען פּסח א רייכען אויסוואַהל פון פערשידענע

פערקויפס־שטעלען נאָר

ווסכאָדניאַ 50

זאַוואַדזקאַ 11

בעמערקונג: פון קאָנדיטאָרס ווערט אָנגענומען צו מאַהלען מאַנדלען אויף מאַקאַראָן.

כשר לפסח

צו דער חתונה פון אונזער קוזינע

באַלבינע פוקס

מיט ה׳

יוסף צעדראָווסקי

ווינשען מיר דאָס בעסטע גליק

משה און שרה פוקס

און פאַמיליע.

ארץ־ישראל־מצות

פון די גרויסע מיהלען אין חיפה פון באַראָן ראָטשילד ועמנודי בעסטע אין דער וועלט.

צוליב דעם קליינעם קוואַנטום, וואָס איז היי־יאָהר אָנגעקומען פון ארץ־ישראל דאַרפען זיך אַלע פריהצייטיג בעזאָרגען מיט די מצות.

מיט בעשטעלונגען זיך צו ווענדען צו ה׳ א. האַלפּערן, צעגעלניאַנאַ 4 (ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע) טעלעפאָן 27-28

צענטר.סוחרים אבריקאַנטן־פערבאַנד

פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע, פּעטריקאָווער 10.

היינט דינסטאָג, דעם 5 ד. ח. 8 אַ זייגער אין אָוונד וועט פאָרקומען אין פאַראיינס־לאָקאַל, פּעטריקאָווער 10, א פאַרלעזונג

פון לייטער פון דער 2. אַבטהיילונג פון דער פינאַנץ־קאַמער ה׳

י. גאַרמאַט

אויף דאָס טעמע: „הכנסה־שטייער"

מיט׳ן אַנטייל פון פערטרעטער פון הויפּט ראַט.

מ׳בעט די ה״ה מיטגלידער צאַהלרייך און פּינקטליך צו ערשיינען.

די פערוואַלטונג.

1957

היגיעניש געבאַקען!

צו דער לאָדזער יודישער בעפעלקערונג!

מיר מאַכען בעקאַנט דער לאָדזער יודישער בעפעלקערונג, דאָס אין אונזער

היגיעניש־מעכאַנישער

מצה־בעקעריי

פאָנסקאַ 91

וועלכע געפינט זיך אויף — און איז אונטער דער השגחה פון יאַנאָווער רב הרה״ג ש״י האָפנער, לאָדז, אב״ד גייער׳ס ראַיאָן ווערט געבאַקען פון 1 סאָרט מעהל פון דער לאַנג־יעהריגער יוד. דאַמף־מיהל פון נעבער. כאָחאַלסקי און קאַליש תחת השגחת הרב יחזקאל ליפשיץ אבד״ק קאַליש שענע דינע אויסגעבאַקענע מצות

צו זעהר מעסיגע פרייזען.

דער הורט, ווי אויך איינצעל־פערקויף קומט פאָר טעגליך פון 9 פריה ביז 9 אָוו. אויף פאָנסקאַ 91 אויך אין דער פיליע בענעדיקטאַ 46 ביי קופערמינץ.

בעמערקונג: דאָס געעהרטע פובליקום ווערט געבעטען צו בעזוכען אונזער היגיעניש בעקעריי בלדי בייצוואוינען, ווי ווייט דאָס כשרות ווערט אָפגעהיטען.

מיט אַכטונג פאַר די פעראייניגטע יודישע בעקער־מייסטער אין לאָדז

עזרה זעלינמאַן, טעלעפאָן 41-08.

1844

שעהן, ביליג און גוט!

בעקאַנטמאַכונג.

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט די געעהרטע קונדשאַפט, דאָס אונזער היגיעניש־מעכאַנישע

מצה־בעקעריי

לאָדז, פאָמאָרסקאַ 58 (רוג טאַרגאָוואַ) טעלעפאָן 60 25

אונטער דער לייטונג פון בעוואוסטען פאַכמאַן זלאַטאָגוראַ

שטעהט אונטער דער השגחה פון יאַנאָווער רב הרג״ה ש״י האָפנער אבד״ק (גייערס מאַרק). ביי אונז בעקומט מען די שענסטע מצות. געבאַקען פון די בעסטע מעהלען צו זעהר מעסיגע פרייזען.

הויפּט־פערקויף: אין דער בעקעריי־צוקערניע פון

נח וויינבערג, פּעטריקאָווער 38

טעלעפאָן 43-82.

אונזער רעפּוטאַציאָן איז דער געעהרטע קונדשאַפט זעהר גוט בעקאַנט.

מיט אַכטונג נח וויינבערג, זלאַטאָגורע עט קאָמפּ.

בעמ.: אונזערע מצות ווערען אויך פערקויפט אויף ריבנאַ 11, ביי קירשבוים.

טעל. 51-50

ברוך הבא!

די נאָך פון פאָראַיאָהרען האַלב־מצה בעריהמטע מאַשין־מצה

פון דער בעקעריי זאַמענהאָף 15 איז שוין דאָ!

אונטער דער שטרענגער השגחה פון בעריהמטען יאַנאָווער רב, ווערט די בעקעריי געפיהרט פון בעוואוסטע פאַכלייט און גיט די מעגליכקייט דער געעהרטער קונדשאַפט צו גענִיסען פון ווירקליך היגיענישע מצה, געבאַקען פון בעסטען סאָרט מעהל און צו ביליגע פרייזען.

אום אויסצומיידען דעם פאָראַיאָהריגען געדראַנג, בעט מען די ג. קונדען זיך בעצייטענס צו פערזאָרגען מיט מצות.

פערקויפס־פיליע אויף דער אַלט־שטאָט 3, ווי אויך אין דער פיליע נאַרוטאָוויטשאַ 22, ביי זאַקס.

די פעראייניגטע יודישע בעקערס

לאָדז, זאַמענהאָף 15.

1902

טעל. 1-49 און 57-34.

בעקאַנטמאַכונג.

איך מאַך בעקאַנט דער געעהרטער קונדשאַפט דאָס די בעסטע

פינסקער־מצה

געבאַקט אין פאַרניר־העסטלעך בעקומט מען נאָר ביי דער פירמע

משה נאָוואָרסקי, זאַוואַדזקאַ 16a

בעמ.: מצה־מעהל, פערפעל, די בעסטע גאַטונג „נאָרדינער".

צוגענגליכע פרייזען!

היילפּעדאַגאָגישע קורסען

פאַר שוואַכבעפעהיגטע און שווערערציהבאַרע קינדער. שפּראַכשטערונגען (שטאַמלען, טויבשטומהייט)

Dr. med. A. Szmirgeld

נערווען־אַרצט.

עלעקטריזאַציעס, ליכטהיילאַפּאַראַטען.

CEGIELNIANA 6, tel. 51-89

עמפּפאַנגט פון 5 — 7 אָוונד.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אין עלטער פון 10 חדשים אונזער הייסגעליבטע טעכטער׳ל

נ. ע. שרה (סאַלאַ) בת ר׳ האַלף נ״י

ראָצוקאָוויטש

(נאָוואָמיעסקאַ 2),

וועגען וואָס עס טיילען מיט

די טיפטרויערנדע עלטערן.

1959

3 טויט-אורטיילען אין קאוונער פעלד-געריכט.

בערלין, 4 (יט"א טעלעגראפיש) פון קאוונע מעלדעט מען: דאס פעלד-געריכט האט ארויסגעטראגען א טויט-אורטייל די סאציאליסטען מלמד און קלאפענאס. דער אורטייל האט ארויסגערופען א געוואלדיגע אויפרעגונג אין גאנצען לאנד.

ריגא, 4 (אטע) דאס פעלד-געריכט אין קאוונא האט ארויסגעטראגען אנ'אורטייל ווענען די ארעסטירטע סאציאליסטען וואס זענען בעשולדיגט געווארען אין וועלען ארויסרופען א מלוכה-איבערקעהרעניש דורך א בעוואפענטען אויפשטאנד. דריי זענען פער'משפט געווארען אויף טויט, איינער אויף לעבענסלענגליכע תפיסה, איינער — אויף 12 יאהר תפיסה און איינער — אויף 5 יאהר. די פער'משפטע האבען דערלאנגט א ביטע וועגען בעגנעדיגען.

געליטען פון כולינאנישע-רומענישע סטודענטען און ווערט נאך בעשטראפט.

יאסי, 4 (טעל. יט"א). מיט 10 טעג צוריק האבען כוליגאנישע סטודענטען דעמאלירט א יודישען קאפע. די כוליגאנעס האבען נאכדעם גע'טענה'ט, אז דער יודישער קאפע-בעזיצער האט זיי נאר אנגעגריפען.

געכטען איז פארגעקומען דער פראצעס און דער געליטענער יודישער קאפע-בעזיצער איז נאך בעשטראפט געווארען אויף 1 חודש ארעסט און צו בעצאהלען 10,000 לײ.

ארץ-ישראל-דעלעגאט צום קאנגרעס פון די ענגלישע מאנדאטען-קאלאניעס.

ירושלים, 4 (טעל. י.ט.א.) אפיציעל ווערט געמאלדען, אז אלס דעלעגאט צום קאנגרעס פון די ענגלישע מאנדאטען-קאלאניעס, וואס וועט פארקומען דעם 10. מאי אין לאנדאן, איז געוועהלט געווארען דער ערשטער געהילף-סעקרעטאר ביי דער ארץ-ישראל-רעגירונג ה' שילס.

מיטגעפיהל דער משפחה פון פערשטארבענעם לוצאטי.

רוים, 4 (טעלעג. י.ט.א.) דער פראנצויזישער אמבאסאדאר אין רוים האט אויסגעדריקט מיטגעפיהל דער משפחה פון פערשטארבענעם לוצאטי.

אויך קישענעווער סטודענטען שטרייקען.

בוקארעשט, 4. (טעלג. יט"א) מיט'ן שטרייק פון די יאסי'ער סטודענטען, האבען זיך אויך סאלידאריזירט די סטודענטען אין קישענעוו, וועלכע פערלאנגען אויך איינצופיהרען „נומערוס קלאוזוס" און אפשטעלען די רעפרעסיעס געגען זיי.

ענגלישער בודזשעט פאר'ן נאהענטען מזרח.

לאנדאן, 4. (טעלעג. יט"א) עס איז פערעפענטליכט געווארען דער בודזשעט פאר'ן נאהענטען מזרח אויף 3 מיליאן 650,000 פונט, דערונטער 2 מיליאן 519,000 פונט פאר ארץ-ישראל און איראק. אויך 512 טויזענד פאר אדמיניסטראציע-הוצאות און בעפעסטיגונגען אין עבר הירדן.

וויצע-פרעמיער בארטעל קאנפערירט וועגען דער אויסלענד. הלואה

ווארשא, 4. (אטע). דער וויצע-פרעמיער בארטעל האט היינט אויפגענומען אויף א לענגערער קאנפערענץ דעם פראפ. קושיזשאנאווסקי און דעם וויצע פרעזעס פון באנק פאלסקי ד"ר מלינארסקי. אין דער קאנפערענץ, וואס האט געדויערט קרוב צו א שעה האט אויך אנטייל גענומען דער פינאנץ-מיניסטער טשעכאוויטש.

פעראייניגטע קאנפערענץ פון עמיגראציע-געזעלשאפטען.

פאריז, 4 (טעלעגראפיש) יט"א) דא איז פארגעקומען די גרויסע פעראייניגונגס-קאנפערענץ פון „היאס"-עמיגדירעקט און איקא.

עס איז בעשלאסען געווארען צו צענטראליזירען די עמיגראציע.

צום סוף איז געוועהלט געווארען א פערוואלטונג-ראט אין וועלכען עס זענען אריין 10 פארשטעהער פון היאס-עמיגדירעקט און 10 פון איקא.

אלס פארזיצער פון פערוואלטונג איז געוועהלט ה' פיליפזאן פון איקא.

פארזיצער פון אויפזיכט-ראט — דזשעמס סימאן.

דער בודזשעט איז פעסטגעשטעלט געווארען אויף 166,000 דאלאר.

דערמיט איז געשלאסען געווארען די קאנפערענץ.

גרויסע שרפה אין א יודיש שטעטעל

2 יודען פערברענט און חרוב געווארען 120 יודישע הייזער.

פראג, 4 (טעלעג. יט"א). די שרפה אין שטעטעל יאסינא האט געבראכט יודישע קרבנות און אנגעמאכט גרויסע היזקות.

צוויי יודען זענען אומגעקומען אין די פלאמען און 120 יודישע הייזער זענען פערברענט געווארען. די נשרפים געפינען זיך אין גרויס נויט.

היינט דינסטאג, 7 א זייגער אווענד קומט פאר אין אייגענעם לאקאל „בית-לחם" (ווסכאדניא 68/70)

אנ'ארגאניזאציאנס-פערזאמלונג

וועגען בלימעל-טאג, וואס קומט פאר דאנערשטאג, דעם 7. אפריל ה. י.

מיטגליעדער, ווי אויך סימפאטיקער ווערען העפליך געבעטען פינקטליך צו ערשיינען. אויך בעטען מיר די אינסטיטוציעס „בר-כוכבא", „החלוץ", „הרצליה", „השומר", „הצעיר", „השחר", „ירדניה", „קדימה", „התאחדות", וועלכע מיר האבען געשיקט צו זיי בריף, ווערען געבעטען צו קומען און נעהמען אנטייל אין בלימעל-טאג.

שטיצט די פסח-הילפס-אקציע פון „בית-לחם".

די פערוואלטונג. 1960

אזוי ווי פסח, דעם 17/4 און 18/4 וועט דאס צענטראל-באד זיין געשלאסען, דעריבער וועלען די

שוויץ-בעדער

1-טע און 2-טע קלאס שוין זיין טעטיג

מיטוואך 13/4, דאנערשטאג 14/4, פרייטאג 15/4 און שבת 16/4

די וואנעס וועלען זיין אפען די גאנצע וואך.

די געעהרטע געסט ווערען העפליכסט געבעטען צו קימען וואס פריהער, כדי אין די לעצטע טעג אויסצומיידען א געדראנג.

צענטראל-באד

ה. אפענבאך, זאכאדניא 38, טעל. 38-51. 1953

עפענטליכע הכחשה.

אין צוזאמענהאנג מיט דער נעכטיגער אנאנס אין „נ. פ." אונטערן נאמען גרויסער פראטעסט פון דער יודישער בעפעלקערונג פון גייערם ראיאן פון אהרן נטע ישמח געגען יאנאווער רב מיט אונזערע אונטערשריפטען, ערקלערען מיר עפענטליך, אז מיר האבען זיך נישט אונטערגעשריבען.

הגבאים פון בתי-תפלות גייערם ראיאן.

עין יעקב נ. זארזשעווסקא 17-דוד לייזעראוויטש.

שטיבעל דגור נ. זארזשעווסקא 4-יוסף וועלצמאן.

סטריקאווער שטיבעל נ. זארזשעווסקא 4-בינם ליכטענשטיין.

אלעקסאנדער שטיבעל נ. זשארזשעווסקא 14-יצחק דוב גאלדמאן.

שטיבעל דגור נאפיורקאווסקא 9-שלמה יצחק בערמאן.

לובלינער שטיבעל נ. זארזשעווסקא 2-לייביש גרין.

פאר די אונטערשריפטען זענען פעראנטווארטליך

משה גאלדהערש, זעליג קליין.

גלייכצייטיג קענען מיר אונטערשטרייכען, אז דער שענדליכער פראטעסט, וועלכען דער אנגענאמלער מענש אהרן נטע ישמח האט מיט פאלשע אונטערשריפטען אנאנסירט אין „נייעם פאלקסבלאט נ. 80 אז מיר מתפללים האבען ארויסגעטראגען א פראטעסט געגען אונזער געעהרטען הרב ש. י. וואפנער, וועלכער איז ביי אונז שוין 15 יאהר רב, איז דורכאויס פאלש אויף וואס מיר פארשטעהער פון דער שוהל „באר מרים" שרייבען אונטער

משה גאלדהערש מאיר פלאצקער, זעליג קליין.

עס פאלגען נאך אונטערשריפטען פון פיל מתפללים. 1963

פערגעסט נישט

דאס די ערשטע קאנקורענץ-פעהיגסטע

פערפומעריע אין לאדז

איז געווען און בלייבט נור ביי

S. BUCHWAJC, Łódź

Piotrkowska 22, tel. 31-43.

ספעציעל אויף די פיינערטאנען שפאט ביליגע פרייזען.

קומט און איבערציינט אייך! פאר אריגינעל גאראנטירט!

Dr. med.

W. Eychner

פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע

זגערזשער 11 טעל. 34-72

נעמט אן אין דער לעמשניצע פעטריקאווער 294 פון 12—2

מיטאג און דער היים פון 8-6 אוו.

Dr. med.

L. Pikielny

ספעציאל-ארצט פאר נירען, בלאזען און הארן-קראנקהייטען

Nawrot 8,

telefon 19-90.

עמפפאנגט פון 4—7 אוו. 641

— ד"ר —

י. הערשפינקעל

Zawadzka 15,

telefon 11-87

— — ספעציאליסט פאר — —

קינדער-קראנקהייטען.

נעמט אן אינדערהיים פון 8—10 פריה און פון 3—5 נאכמיטאג און אין לעטשניצע „פאטאק".

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27,

tel. 51-78

הויט און וועגערישע קראנקה. רענטגען און ליכט-הייל אינסט. נעמט אן פון 4—7 אין אווענד.

כל דכפין ייתי ויכנה!

כל דצריך ייתי ויצלח!

כמעט אלע גרעסטע געווינסטען פון דער 5-טער קלאס פון דער 14-טער פוילישער מלוכה-לאטעריע והיינו:

פרעמיע — 302,000 זלאטעס אויף נ' 42,630

געווין — 50,000 „ „ „ 27,883

5,000 זל. אויף נ' 42,615, 3,000 זל. אויף נ' 43,174, 2,000 זל. אויף נ' 36,921, 1,000 זל. אויף נ' 42,614, 1,000 זל. אויף נ' 41,065 און אנד.

זענען ארויס אין עלטעסטען און גליקליכסטען קאנטאר:

ישראל הענוך ליטמאן, לאדז

פערזארגט אייך אלזא ציישליך מיט א גליקליכען צעטעל צו דער 1 קלאס, וועלכע ווערט געצויגען דעם 12. און 13. אפריל

ד"ה פאר פסח, אזוי אז איהר קענט נאך האבען א גליקליכען און פרעהליכען פסח

כל הקודם זכה!!!

דער פרייז פאר א גאנצען צעטעל איז 40 זל., א האלבען — 20 זל. און א פערטעל — 10 זל. ∴ איהר קענט איינצאהלען אויף פ ק א.

אכטעט אויף מיין אדרעס:

Izrael Henoch Litman, Łódź

Piotrkowska 32, (róg Cegielnianej) Te . 44-72

Konto czekowe P. K. O. № 63802.

מודעה מהראבינאט.

אזוי ווי מיר זענען ערפאהרען, אז ביי זאלץ איז דא א חשש תערובת חמץ, צוליב דעם האבען מיר ספעציעל ארויסגעשיקט אנשים נאמנים, וואס זענען געשטאנען ביי ארויסגראבען די שטיקער ביז אריין אין וואגאן אריין און עס איז אנגעקומען אין געוואשענע וואגאנעס. דאס זאלץ איז פערזעהן מיט א סטעמפעל „ועד הרבנים דפה לאדז" און מיט א פלאמבע. דעריבער בעטען מיר הן די געוועלבער, הן פריוואט, אז ביים קויפען זאלץ זאלען זיי פאדערן די צעטלעך מיט'ן סטעמפעל „ועד הרבנים דפה לאדז".

בעמערקונג: מ'איז מוהיר די מותרים, אז זיי זאלען זיך נישט ענטהאגען צו קויפען אדער פערקויפען זאלץ אהן חותם „ועד הרבנים דפה לאדז" פאר כשר לפסח און געגענפאל וועט מען זיי מפרסם זיין.

ועד הרבנים דפה לאדז. 1964

פערקויפט נישט אייערע דיוואנעס

44 מעבעל 44

פעלצען, נײ-מאשינען סאטאמארען א. אז. וו. בעפאר איהר איבערצייגט אייך נישט בײ די פירמע

44 Ch. ŁAZNIK 44

גדאנסקא (דלוגא)

בעמערקונג: בײ מיר איז שטענדיג אויף לאגער פערשידען

מעבעל, שיין גוט! און ביליג!

LEKARZ-DENTYSTA—צאהן-ארצט

M. KARABANOW

וסכאדניא 31 (אין הויף) טעלעפאן 59-09

היילט, פלאמבירט ציינער, ציהט ציינער גאנץ אהן שמערצען, קינסטליכע ציינער אהנע גומען און רעפאראטורען ווערען שנעל און ביליג אויסגעפירט.

נעהמט אן פון 9 פריה ביז 8 אין אווענד. 1195

לעטשניצע פרייזען. בעראטונג אומזאנסט.

אויף פסח קויפט נור

„כרמל"

ווייך

— און —

קאניאק

„כרמל"-וויין און קאניאק איז כשר לפסח אפילו למהדרין מן המהדרין.

„כרמל" וויין און קאניאק איז בעסער פאר די בײערסטע אויסלענדישע ווײנען און קאניאקען.

זוכט-נאך אויפ'ן עטיקעט די שוץ-מארקע: „מרגלים" טראגען דעם „אשכול", אהן דעם איז עס נישט קיין „כרמל". 2

1951

ווען דער טויט
ווערט פאַרגעפיהרט פאַר די אויגען.

דער מרגל אין דעם שחיטה-לאַנד, אוקראַינע, דער יודיש-פראַנצויזישער שריפטשטעלער בערנאַר לעקאַש האָט אויפ'ן אָרט געזאַמעלט אַ סך מאַטעריאַלען וועגען די גרויזאַמע פּאָגראָמען אויף יודען, און אַ טייל פון זיי אַרויסגעגעבען אין דער פאָרם פון אַ בוך א. ג. „ווען ישראל שטאַרבט".

דאָס בוך האָט משמעות געמאַכט אַ שטאַרקען איינדרוק, ווי דאָס לעבען נופא.

און ווי דאָס מענשליכע וואָרט — אפילו דאָס קינסטלערישע — איז נישט שוואַך אויף אויסצודריקען דעם מורא'דיגען מייעסטאַט פון מענשליכע ליידען, האָט צו דאָך אין בערנאַר לעקאַש'ס אינטערפּרעטאַציע אַרויסגערופען אַ שטורעם אין די ברייטע שיכטען פון דער פראַנצויזישער געזעלשאַפטליכקייט.

ס'איז בסך-הכל נאָר אָנגעוויזען געוואָרען אויף דער נישט-פאַרהיילבאַרער וואונד, ס'איז בלויז אַ ביסעל אָפּגעדעקט געוואָרען אַ קליינער אַרויסבליק אויף מענשליכער אַכזריות און בעצוג צו יודען אין איין קליינעם וועלט-ווינקעל, און דאָס איז גענוג, אַז אַזאַ פיינעס, ווי ראָמען ראָלאַן זאָל אויפגעציטערט ווערען אין די טיפסטע יסודות פון זיין געוויסען, און דערקלעהרען אין אַ בריף צום שילדערער פון דער אוקראַיניש-יודישער ווירקליכקייט, אַז דאָס לעזען פון דעם „ווען ישראל שטאַרבט" האָט איהם ווידער פאַרגעפיהרט דעם טויט פאַר די אויגען.

„עס איז בעסער גאָר נישט צו געבוירען ווערען אויף דער וועלט!— שרייבט ראָמען ראָלאַן — אָבער אַזוי לאַנג, ווי איך וועל נאָך לעבען, בעט איך איין, איהר זאָלט זיך בענוצען מיט מיין נאָמען לטובת די קרבנות — געגען די תלינים!"

דער גרויסער געוויסען-מאַן איז אַלזאָ געקומען צום אויספיהר, אַז ס'איז בעסער איינגאַנצען נישט געבוירען צו ווערען אויף דער וועלט, איידער צו זיין אַן עדות פון דער קין-ירושה, וואָס לעסטיגט אויף די פעלקער, און זיין צאַרטליכע נשמה פייניגט זיך פון דער בעסטיאַלקטער טויט-וויזיע.

וואָס זשע, אַ שטייגער, זאָלען מיר זאָגען—מיר, וואָס דער שוידער פון טויט, פון מיתה-משונה שווינדעלט אונז אונז-אויפהערליך פאַר אַלע רמ"ח איברים אין דער געשטאַלט נישט-נאָר פון ברוטאַלער רציחה און גזילה, נאָר דער-הויפט אויך בכלל אין דער ציוויליזאַטאָרישער פאָרם פון כל ערליי רדיפות וגנישות, פון פאַרדאַכטונג, אויסמיידונג, ענטאייגענונג, אויסהונגערונג א.א.וו.?

וואָס זאָלען מיר דערויף זאָגען?

דער ענטפער אונזערער אויף דער דאָזיגער פייגליכער פראַגע איז אַן אַלטער און אַן אויסגעפּרובטער:

— מיר וועלען די שרעקען פון טויט איבערלעבען, הגם די תלינים בענוצען זיך שטענדיג כמעט מיט'ן נאָמען פון „פרהאַבענער ליבע" ביים אויספיהרען זייערע מעשים תעתועים.

מן.

Dr. H. RAKOWSKI
אינערליכע קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעציגען פון
זאַוואַדזקאַ 25
אויף זאַוואַדזקאַ 8,
פראָנט, 1. שטאָק, טעל. 37-34. 107

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32.
ספּעציאַליסט פאַר הויט, מענערישע און מעי-
נער-שטעכע קראַנקהייטען. 8-9
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט

דער קאַמף געגען אויסגעלאַסענקייט
אַן ערנסטע שטים צו דער צייט.

„וואַרשאַוויאַנקאַ" נעהמט אַ וואָרט וועגען דעמאָראַליזאַציע צווישען דער יוגענד און אין דער געזעלשאַפט בכלל. די צייטונג שרייבט:

די פראַגע פון קאַמף מיט דער דעמאָראַליזאַציע אין דער געזעלשאַפט, בעזונדערס צווישען דער יוגענד, שטעהט איצט אין אויבענאָן פון די געזעלשאַפטליכע פּראָבלעמען. דער קאַמף מיט דער דעמאָראַליזאַציע ליגט אָבער אין די הענד פון איינצעלנע מענשען אָדער געזעלשאַפטען, וועלכע האָבען נישט קיין בשותפות'דיגען סטעטיגקייטס-פּראָגראַם און זענען אַבסאָלוט נישט בעהאַוועט מיט די געזעלשאַפטליכע פערהעלטנישען.

אין איצטיגען מאָמענט איז פאַרהאַן די ערנסטע געפאַהר, אַז דעם קאַמף מיט דעמאָראַליזאַציע און אויסגעלאַסענקייט זאָל געפיהרט ווערען מיט באַנקראָטירטע מעטאָדען, ווי: איבערגעבען מעמאָריאַלען דער מאַכט און וואַרטען אויף די פאָלגען פון די דאָזיגע מעמאָריאַלען.

קיין שום מעמאָריאַלען און אַדמיניסטראַטיווע פאַראָרדנונגען וועלען אָבער נישט העלפען, ביז די געזעלשאַפט אַליין וועט זיך נישט אָרגאַניזירען און וועט נישט וויסען, וואָס אייגענטליך מען פאַרלאַנגט.

זאָלען מיר בעריהרען איין געביט פון דעם דערמאָנטען פּראָבלעם, דאָס פאַרברייטערן זיך אויף א מורא'דיגען אופן, פון דער אויסגעלאַסענקייט אין די שטעדט און שטעדטלעך. מיט דער דאָזיגער קרענק קעמפט מען ביי אונז, אויב מ'קעמפט איבערהויפּט, נאָר מיט פּאָליציי-אישע מיטלען, וועלכע ריהרען לגמרי נישט אָן דעם יסוד פון דער מכה. און די דאָזיגע קראַנקהייט קען דאָך נאָר געהיילט ווערען פון גרונד-אויס ביים אָנווענדען די געהעריגע פערהיטונגס-מיטלען.

דאָס אויספאָרשען, אויף וועלכען אופן ס'רעקרוטירט זיך די אַרמעע פון טויזענדער פּראָסטיטוטקעס, וואָס פערפלייצען אָנווענדעים די שפּאַצירגעסען, וואָלט געברענגט צו זעהר בעלעהרענדע רעזולטאַטען, מ'וואָלט אויך דורכדעם געקענט געפינען די ריכטיגע ליניעס, ווי אַזוי מיט אָט דעם געזעלשאַפטליכען איבעל צו קעמפען. מיר וואָלטען זיך דערוואוסט, אַז דער צופלוס פון פריש מאַטעריאַל צו דער דאָזיגער אַרמעע שטאַמט פון די ברייטע מאַסען, נישט אויסגעלעהרנ-דיגע אַזעלכע, וועלכע מ'איז דערין גאָרנישט חושד.

אַמעהרסטען שטויסט צו דעם שענדליכען פאַך די אומגליקליכע פאַמיליען פערהעלטנישען, דאָס פעהלען פון שוץ מצד די עלטערן, גאַנץ אָפט בריינגט דערצו די פאַמיליע אַליין אויס פאַרדינסט-צוועקען, מאָסען פרויען פאַלען גריין אין דער דאָזיגער אַרמעע צוליב נוים.

מ'דאַרף אַריינקוקען אין די פאַרשידענע בעהעלטנישען פון דעם אָפּפאַל פון דער געזעלשאַפט און זעהן ווי אַזוי מ'לעבט דאָרט און וואָס פאַר אַ זיטען ס'הערשען דאָרט.

און די בעדינגונגען פון אַרבייט פון די יונגע מיידלעך אין פאַרשידענע אַרבייטס-וואַרשטאַטען? ס'וועט נאָך נישט זיין איבערגעטריבען, ווען מיר וועלען אָנרופען די צאָהלונגס-בעדינגונגען פון די אַרבייטס-מיידלעך אַלס סקאַנדאַליעזע. אַזעלכע פערהעלטנישען זענען די בעסטע פאַרבינדעטע פון דעמאָראַליזאַציע און אויסגעלאַסענקייט. די געזעלשאַפט וואָס פאַרנעהמט זיך איצט מיט'ן קאַמף געגען פּראָסטיטוציע און מיט פרויען-שוץ טרעפען נישט זייערע אויפגאַבען, ס'זענען נאָר אינסטיטוציעס פאַר די אויסדערוואַקסענע, וועלכע רייסען זיך אַליין אַרויס פון שמוץ און עלענד און ווילען קומען צוריק אין דער געזעלשאַפט.

דאָס זענען אָבער נישט קיין אינסטיטוציעס, וואָס נעמען אַרום דעם גאַנצען קאָמפּלעקס פראַגען, וועלכע זענען פאַרבונדען מיט'ן גרינדליכען אויסראָטען פון אויסגעלאַסענקייט.

מ'דאַרף נישט פאַרלירען קיין סך צייט און ווערטער. אַנשטאָט גרינדען וואָס אַמאָל נייע פּראַיינען אָדער ליגעס, בעזונדערע, אָפּגעריסענע — דאַרף בעגרינדעט ווערען אַ גרויסע געזעלשאַפט, וועלכע זאָל זיך שטיצען אויף אַזעלכע ברייטע יסודות ווי דער רויטער-קרייץ א. אַ.

די אינסטיטוציע דאַרף זיין בערופען צו שטיצען די אַרבייטענדע פרויען-יוגענד, זאָרגען וועגען איהר מאָראַלען און פיזישען געזונד, קעמפען געגען די עולות, וואָס עס ליידט די דאָזיגע ווייבער-יוגענד, וועלכע פאַרדינט שווער איהר שטיקעל ברויט.

גלייכצייטיג טאָר אויך אינסטיטוציע נישט פאַרנאַכלעסיגען אַן אַנדערע שווערע אויפגאַבע, זי מוז קומען צו הילף די שוין-געפאַלענע בעשעפענישען, וועלכע ווילען צוריקקעהרען צו אַן ערליך לעבען. ס'מוז פאַר זיי געפונען ווערען אַ היים און אַרבייט. ס'מוזען פאַר זיי געשאַפען ווערען אַזעלכע בעדינגונגען, וואָס זאָלען זיי קענען אָפּהאַלטען פון פאַלען אין אָפּגרונד.

יודישע סטודענטען געשלאָגען-געוואָרען
אין אוניווערזיטעט אין קלויזענבורג.

קלויזענבורג, (י.ט.א.) אין היגען אוניווערזיטעט איז כמעט נישטאָ קיין יודישע סטודענטען — 15-20 אויף טויזענד. אינ'ם 1-טען און 2-טען יאָהר פון'ם מעדיצינישען פאַקולטעט איז נישטאָ קיין איין יוד. אויפ'ן פאַרמאַצעוטישען פאַקולטעט איז אויף 80 סטודענטען פאַרהאַן 6 יודען. אויך זיי געהען זעלטען אויף די לעקציעס, צוליב דער שלעכטער בעציהונג מצד די קריסטליכע סטודענטען. זיי געהען נאָר דעמאָלס, ווען מען דאַרף בעקומען אונטערשריפטען ביי די פּראָפעסאָרען. אויפ'ן קאָלאָקוויום פון 1 טען יאָהר פאַרמאַציע זענען געווען אַ 6-5 יודען. ביים אַרויסגאַנג האָט זיך אויף זיי געוואָרפען אַ גרופּע פון 50-40 סטודענטען און זיי שטאַרק געשלאָגען. כאַראַקטעריסטיש איז, אַז די אָנפאַלער זענען נישט סטודענטען פון פאַרמאַציע, נאָר פון מעדיצין.

פעליקס וואַרבורג'ס זוהן ווערט אַ פּראָפעסיאָנעלער פידעל-שפּילער.

ניו-יאָרק, (י.ט.א.) עס איז בעקאַנט געוואָרען, אַז דזשעראַלד וואַרבורג, דער זוהן פון דעם בעוואוסטען פינאַנסיסט און מוזיק-מעצענאַט, פעליקס וואַרבורג, אַן'אייניקעל פון'ם פאַרשטאָרבענעם פילאַנטראָפּ יעקב שיף, האָט בעשלאָסען אַרויסצוטרעטען אין קומענדיגען הערבסט אויף אַ קאָנצערט אין ניו-יאָרק אַלס וויאָלאָנטשעליסט.

ווי ניקאָלאַיי דער צווייטער
האָט מיר געגעבען „פּראַוואָזשיטעלסטוואָ".

אין ויגער „פּרימאָרגען" דערצעהלט דער בעריהמטער יודישער אָפּערן-זינגער לעוו סיביריאַקאָוו פאָלגענדען אינטערעסאַנטען עפּיזאָד:

דאָס איז געווען אין יאָהר 1906, נאָכ'ן בלוטיגען קישעניעווער פּאָגראָם. יודישע געזעלשאַפטליכע עסקנים אין פּעטערבורג בראש מיט באַראָן גינזבורג האָבען געזוכט מיטלען ווי אַזוי צו שאַפען געלד שטיצע פאַר די אַלמנות און יתומים פון די קישינעווער קרבנות. אַ חוץ פּריוואַטע נדבות איז געבליבען, אַז מען זאָל איינאָרדנען קאָנצערטען אין פּעטערבורג און אין אַנדערע שטעט לטובת די פּאָגראָמירטע. דער פּעטערבורגער „גראַדאָנאַטשאַלניק", גענעראַל קלעגעלס, איז אָבער נישט געווען קיין בעזונדערער „אוהב-ישראל" און האָט בשום אופן קיין דערלויבעניש אויף איינצואָרדנען פאַראַנשטאַלטונגען לטובת די יודישע קרבנות נישט געגעבען. עס האָבען נישט געהאָלפען די השתדלות'ן פון באַראָן גינזבורג. גענעראַל קלעגעלס איז געבליבען פעסט ביי זיין בעשלוס: „ניעט און ניעט", „ניע מאָזשנאָ".

מען האָט בעדאַרפט געפינען בכן אַ וועג, ווי נישט איז איינצואָרדנען אויף אַ „נישט-לעגאַלען" אופן אַ פאַראַנשטאַלטונג לטובת די נעליטענע. באַראָן גינזבורג האָט זיך געווענדעט צו מיר איך זאָל געבען אַ קאָנצערט, אַלס אַרטיסט פון דער קייזערליכער אָפּערע, אין מיין אייגענעם נאָמען, און דאָס געלד זאָלען גיין לטובת די פּאָגראָמירטע.

וועלכער יוד האָט זיך געקענט אָפּזאָגען פון אַזאַ זאַך?

מיין קאָנצערט איז איניגכען פאָרגעקומען און האָט געגעבען ריינעם ריוח 2280 רובל. דאָס געלד האָב איך איבערגעגעבען דעם קאָמיטעט, וועלכער האָט זיך געגרינדעט צו העלפען די קישינעווער קרבנות.

דאַרף זיך אָבער מאַכען אַ מעשה, אַז אַ כראָניקער פון דער פּעטערבורגער „נאָוואָסטי" דערשמעקט עס און נישט מיינענדיג קיין שלעכטס, ברענגט ער די ידיעה אין זיין צייטונג און נאָטאָוויטש, דער רעדאַקטאָר פון „נאָוואָסטי". דריקט וועגען דעם אַ לענגערע נאָטיץ.

אויף מאָרגען, אַז איך בין געקומען אויף דער רעפּעטיציע אין דער קייזערליכער אָפּערע האָב איך גלייך דערפילט, אַז מיט מיר איז נישט היימליך. די בעציהונג צו מיר איז נישט ווי נעכטען און איידערנעכטען. מיינע חברים צו דער סצענע זענען שטאַרק אָנגעבלאָזען, הלמאַי, איך, אַן'פּרימאַט פון דער קייזערליכער אָפּערע פון „יעוואָ וועליטשעסטוואָ", פון ניקאָלאַי דעם צווייטען האָב געגעבען אַ קאָנצערט לטובת יודען!.. דעם קאָנטראַקט מיט מיר האָט מען שוין נאָכדעם נישט בענייט, און ווי באַלד איך בין געוואָרען אויס אַרטיסט פון ניקאָלאַי דעם צווייטענס טעאַטער, בין איך במילא געבליבען „אַ יוד פון אַ גאַנץ יאָהר", אַ „יוד ווי אַלע יודען", און האָב אויף אַזאַ אופן פערלוירען מיין „פּראַוואָזשיטעלסטוואָ" צו לעבען אויסער „תחום המושב". און טאַקע אין אַ קורצער צייט אַרום בעקום איך אַן'איינלאַדונג פון באַראָן מיידען, דער שעף-זשאַנדאַרם אין פּעטערבורג, וועלכער האָט זיך צו יענער צייט גערעכענט פאַר דער דריטער פערזאָן נאָך ניקאָלאַיי, אים צו בעזוכען...

און ווי טשיקאַווע דאָס זאָל נישט זיין האָט נאָר אַזאַ זאַך געקענט פּאַסירען אין דער אַמאָליגער צאַרישער רוסלאַנד: שכירות פון דער קייזערליכער אָפּערע האָט מען מיר געצאָלט, הגם איך האָב שוין צוויי חדשים נישט געשפּילט, אָבער „פּראַוואָזשיטעלסטוואָ" אין פּעטערבורג האָט מען פון מיר צוגענומען... שכירות הייסט דאָס, יאָ, אָבער וואוינרעכט נישט...

דער שעף-זשאַנדאַרם, באַראָן מיידען, האָט עס מיר אַרונטערגעזאָגט קלאָר און פּשוט: לעוו מיכאַילאָוויטש, אַזוי ווי אייער קאָנטראַקט מיט דער מאַריען-אָפּערע איז נישט בענייט געוואָרען, האָט איהר במילא נישט קיין „פּראַוואָזשיטעלסטוואָ" אין פּעטערבורג און איהר מוזט אונז פאַרלאָזען!

איך האָב בענומען אייניטענה'ען מיטן שעף-זשאַנדאַרם: סטייטש, איך, וועלכער האָב געשפּילט צוויי יאָהר אויף דער בינע פון ניקאָלאַי דעם צווייטען, וועלכער האָב געשפּילט „סוסאַנינען" אין דער אָפּערע „זשיזן זאַ צאַריאַ" האָב קיין וואוין-רעכט נישט אין פּעטערבורג — דאָס איז דאָך ווילד און נישט ערליך! דער שעף-זשאַנדאַרם האָט געענטפערט קורץ און גוט: יודען האָבען נישט קיין וואוין-רעכט הוצ'ן תחום, ווייל זיי זענען רעוואָלוציאָנערען!

איך האָב גענומען אייניטענה'ען מיט זשאַנדאַרם און אָפּווענדען די נאַרישע בלבולים אויף יודען. די קייזערליכע אָפּערע גרויסט זיך מיט יודען, און צוליב קליינינקייטען, צוליב נישטיגע קליינליכע חשאים, שיקט מען זיי נאָכדעם אַרויס. דער זעלבער יוד, וואָס האָט נישט לאַנג געשפּילט „סוסאַנין", פאַר ניקאָלאַיי דעם צווייטען, און וועמען די רוסישע פּרעסע האָט געלויבט, שיקט מען איצט אַרויס פון דער רוסישער הויפּט-שטאָט.

באַראָן מיידען האָט זיך פּלוצים אַ הויב געטאָן פון אָרט, צוגעגאַנגען צום טעלעפאָן און אָנגעקלונגען צום פּאָליציי-שעף, פּאָלקאָוויק זאַמיאַטין: „קאָליאַ, קום שוין אַהער"! און אַז קאָליאַ איז תיכף געקומען האָט איהם דער זשאַנדאַרם-שעף דערציילט די גאַנצע מעשה. זאַמיאַטין האָט אַראָפּגעלאָזען דעם קאָפּ און אַרויסגעזויים דורך די ציין: „וואָס קאָן איך דאָ העלפען? ווי באַלד דער קאָנטראַקט איז נישט בענייט קענען מיר נישט געהן געגען געזעץ, און לעוו מיכאַילאָוויטש מוז במילא פאַרלאָזען פּעטערבורג. דער זשאַנדאַרם איז פון דעם ענטפער, ווי מאָדנע דאָס איז מיר נישט פאָרגעקומען, געוואָרען שטאַרק אויפגערעגט, און אַ זאָג געגעבען זאַמיאַטינען: אויב יודען פלעגען דיר נישט זאָגען אַזאַ ענטפער דעם קאָפּ, זענען זיי קיין מענשען נישט? לעוו מיכאַילאָוויטש האָט געשפּילט „סוסאַנינען" און איצט טאָר ער נישט זיין אין פּעטערבורג?

באַראָן מיידען איז געוואָרען ווייך ווי טייג, האָט זיך נאָכדעם אַוועקגעזעצט און אָנגעשריבען אַ פּאַפּיר צום צאַר, צו ניקאָלאַי דעם צווייטען אַליין, מיר נאָכדעם איבערגעגעבען דעם פּאַפּיר און בעהייסען זיך מיר ווענדען צו „יעוואָ וועליטשעסטוואָ" בכבודו ובעצמו.

אויף מאָרגען בין איך שוין געווען אין דער קייזערליכער קאַנצעלאַריע. מיר האָט אויפגענומען פּרינץ אָלדענבורגסקי, דער פּריוואַטנט פון ניקאָלאַיען ער האָט מיר לסוף אַריינגעפיהרט צום צאַר. ניקאָלאַי איז געזעסען אין אַ געוועהנליכער קורטקע ביים טיש, געראָכערט און געווען פערטאָן אין פאַרשידענע פּאַפּירען.

איך האָב זיך פאַר איהם פאָרגעשטעלט און איהם דערצעהלט קורץ וועגען מיין ענין. דער צאַר האָט רעכט לאַנג געשמייכעלט, לסוף אַרויפגעלעגט זיין חתימה אויף באַראָן מיידענס פּאַפּיר: „בעפרידיגען".

אין אַ קורצער צייט אַרום איז מיר פון איננערן-מיניסטעריום אַרויסגעגעבען געוואָרען דאָס רעכט זיך אויפצוהאַלטען אין רוסלאַנד מחוץ'ן תחום.

אין מאַריען-טעאַטער אָבער האָב איך שוין מעהר נישט געשפּילט. דאָס זענען געווען די ערגסטע טעג פון מיין לעבען דאָס אויג האָט געזעהן און דאָס האַרץ האָט געבלוטעט, אָבער די האַנד איז בעוועזען צו קורץ...

עס איז געווען אַ ביטער בלעטעל געשיכטע פון אַ יודישען קייזערליכען אַרטיסט, וועלכער האָט צוויי יאָהר טריי און ערליך געדינט די מאַריען-אָפּערע, דעם קרוין און גלאַנץ פון דער רוסישער ביהנע-קונסט, און וועלכער האָט נאָכדעם געהאַט צרות און דערנידעריגונגען צוליב אַן'אָוונט לטובת קישיניעווער נעליטענע, אַ יודישער קייזערליכער אַרטיסט, ביי וועמען עס איז אָפּגענומען געוואָרען די מעגליכקייט נאָכדעם צו שטעהן מיט דער פעטער ליפּס, און לסוף געבליבען הינטערן באַרט ביים אָנהויב פון זיין אַרטיסטישער קאַריערע.

די דאָזיגע שווערע לאַגע האָט זיך בעצויגען גאַנצע אַנדערהאַלבען יאָהר. ערשט נאָכדעם האָב איך ווידער בעקומען אַן'איינלאַדונג צו זינגען אין דער קייזערליכער אָפּערע, וואו איך האָב נאָכדעם אָפּגעדינט נאָך גאַנצע 23 יאָהר...

נייער פאָלקסבלאַט
5. אפריל 1927.

דאס לאדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט
5. אפריל 1927.

5 דינסטאג ג ניסן תרפ"ז	אפריל זון-אויפגאנג 5.37 זון-אונטערגאנג 5,50 לענג פון טאג 12,13

טאג-נאטיצען.

די ממשלה פון דער פויסט.

אין אונזער געזעלשאַפטליכער אַרבייט הערט איינציגווייז אויף צו דעצידירען דער זאַכליכער אַרגומענט, די דיסקוסיע, די קריטיק, און ס'הויבט אָן צו הערשען די פויסט. ס'איז אָבגעווישט געוואָרען די גרעניץ פון קריטיק און דעמאָקראַטיע און אַלס דעם דעצידירענדען מאָמענט האַלט מען דעם ווע-מענס פויסט עס איז שטאַרקער.

אונזער קהלה האָט גישט איין עבירה'לע אויפ'ן געוויסען, נישט איין שאַרף וואָרט פון קריטיק האָט די קהלה שוין אפילו מצד אונזער צייטונג געהערט. מ'קאָן האָבען די שאַרפסטע פרעטענזיעס צו איהר, ס'קומט אויס צו פערליידען די גרעסטע עוולות און ס'קומט אויס זעהר שווער צו קעמפען פאַר יעדע הנחה, פאַר יעדען שריט לטובת די אָרימע און אונטערדריקטע. אָבער געזעלשאַפטליכע און פאַרטייאישע טוער האָבען זיך קיינמאָל נישט געשראָקען פאַר דעם דאָזיגען קאַמף און געפיהרט די מאַסען, וועלכע זענען געשטאַנען היגטער זיי, אויפגעקלעהרט זיי וועגען זייערע נויטען און וועגען זייערע בעדערפנישען. קיינמאָל האָבען אָבער גאָך די פאַרטייאישע פיהרער נישט געפיהרט זייערע מאַסען צו זייערע געגנער אין שטוב, אָדער עפענטליכע אינסטיטוציע און אָנגעטון זיי די באָקס-הענדשקעס, כדי „אַריינצו-קלאַפּען" דעם פערשטאַנד דעם געגנער אין קאָפּ אַריין.

ערשט לעצטענס האָבען מיר גע-האַט אַ ספּעקטאַקל אין דער יודישער קהלה, ווי די „פּועלי-אמוני-ישראל" וואָס זענען געווען אונצופרידען מיט די בע-שלוסען פון דער קהלה, האָבען געהאַקט שויבען, געבראָכען מעבעל און געשלאָ-גען דאָוואָרעס. מיט אַזאַ מין קאַמף וועלען זיי נישט געווינען די סימפּאַטיע פון דער בעפעלקערונג און פאַר זיך קיין מעהרהייט אין דער קהלה נישט שאַפען. איבעריגענס זענען די שויבען און דאָס מעבעל פון געזעלשאַפטליכע געלדער.

אויב אין וואַרשאָ זענען די היינטיגע האַך פאָרגעקומען בעדויערנסווערטע פאַלען פון געגענזייטיגע פויסט-אָנפאַ-לען אויף אַנגעזעהענע אַרבייטער-טוער. — האָבען פאַקט די פאַרטייען פּראָוואָ-צירט די דאָזיגע מעשים און ס'איז צו האָפען, אַז זיי וועלען זיך נישט מעהר איבער'חזר'ן.

יער.

קאַמף

געגען אויפשרויפען די פּרייזען

(ש) לעצטענס איז געמאַכט געוואָ-רען רעוויזיעס אין די צוקערניעס פאַר העכערן די פּרייזען און אין איינע ערטער צוגויפגעשטעלט געוואָרען פּראָ-טאָקאָלען.

(ש) דער וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט האָט זיך געווענדעט צום רעגירונגס-קאָמיסאַר פאַרצונעהמען אַנ'אַקציע נישט צו דער-לאָזען אויפשרויפען פּרייזען, און זין פון אויסטאָוו פאַר בעקעמפען די ליכוועע.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט דער רעגירונגס-קאָמיסאַר שוין אַרויסגעגעבען אַ בעפעהל, אַז די פּליה-פּאָליציי-קאָמי-סיע, זאָל תיכף אָנהויבען צו אינטער-ווענירען.

אין די נאָהענטסטע טעג ווערט צונויפ בערופען אין רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט קאָנפערענצען מיט פערוואַלטונגען פון די סוחרים-פעראיינען.

ווער וועט היי-יאהר פריי זיין פון די מיליטער-איבונגען?

(§) אויפ'ן גרונד פון אַ פעראָרדנונג פון קריגס-מיניסטעריום וועלען היי-יאָהר פריי זיין פון ערפילען די מיליטער-איבונגען פאָלגענדע קאַטעגאָריעס פער-זאָנען:

1) די, וועלכע זענען בעפרייט פון מיליטער אויפ'ן גרונד פון אַנ'ענטשפּרע-כענדען בעשלוס פון דער מיליטער-מאַכט; 2) פונקציאָנערען פון דער מלוכה-פּאָליציי; 3) בעאַמטע אויף די באַהנען, שילער פון באַהן-קורסען, בעאַמטע אויפ'ן טעלעגראַף, א. ד. גל.; 4) די, וועלכע געפינען זיך אין אויסלאַנד אויפ'ן גרונד פון אַנ'ערלויבניש פון דער מיליטער-מאַכט; 5) די, וועלכע קומען-אָפּ אַ שטראָף אין טורמע, פעס-טונג, אָדער אויספאָרשונגס-אַרעסט; 6) רעזערוו זעלנער, וועלכע האָבען היי-יאָהר אָדער פאָראַיאָהרען געענדיגט דאָס געזעצליכען מיליטער-דינסט און זענען איבערגעטראָגען געוואָרען אין רעזערוו אָדער בעקומען אורלויב; 7) די, וועלכע האָבען שוין פולשטענדיג דורכגעמאַכט די פאָרשריפטליכע איבונ-גען אין רעזערוו אָדער בעזיצען בלויע מאָביליזאַציע-קאַרטען.

לאדזער וואיעוואדע וועגען פערענדיגטען טעקסטיל-ארבייטער-שטרייק.

איז אלגעמיין הערשט צופרידענקייט.-מ'דארף זיך פעראינטערעסירען מיט'ן ארבייטער-קינד.-ארב.-וואוינונגען מיט באד-צימערן-וואלט געהען דער סוף פון דער נויט.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער קאָנפע-רענץ פון די וואָיעוואָדעס, וועלכע איז פאָרגעקומען אין וואַרשאָ, האָט אַ מיט-אַרבייטער פון דער „עפּאָקאַ" געהאַט אַ געשפּרעך מיט'ן וואָיעוואָדע יאַ-שטשאָלט, און וועגען פערענדיגטען טעק-סטיל-שטרייק אין לאָדז.

דער וואָיעוואָדע האָט געזאָגט צווי-שען אַנדערען:

— אין אַלגעמיין הערשט אַ צופרידענ-קייט צוליב דער כאָטש מיליוויזער בע-פרידיגונג פון די אַרבייטער-פאָדערונגען. די אַרבייטער-מאַסען אין לאָדז זענען מאָראַליש און מאַטעריעל מיד פון דעם שטרייק. דער לאָדזער אַרבייטער ווייזט אָבער גישט אַרויס קיין יאוש. ער ווייזט שטענדיג אַרויס זיין בירגערליכע ריי-פקייט.

וועגען דעם אופן, ווי אַזוי ער זעהט אַנ'אויסגאַנג פון דער גרויסער נויט און אַרבייטסלאָזיגקייט אין לאָדז האָט דער וואָיעוואָדע געענטפערט:

— מ'דאַרף זיין פאָרזיכטיג, אויב מ'כאַראַקטעריזירט די לאָדזער נויט, אַלס אַ לאָקאַלע מכה. די דאָזיגע נויט הערשט ליידער, אויך אויף די קרעסען און אין צענטער פון לאַנד. מ'דאַרף זיך קודם כל אינטערעסירען מיט'ן אָרימען קינד. דורך דעם קינד, וועט אַריינגעשפּריצט ווערען אין דעם צוקונפטיגען דור דער יסוד פון קולטור און מאָראַלישער ער-ציאונגקייט.

מכח דער בוי-אַרבייט האַלט איך,— האָט דער וואָיעוואָדע ווייטער געזאָגט— אַז ס'דאַרף געשאַפען ווערען אַנ'אַקציען-געזעלשאַפט, וועלכע זאָל זיך פערנעה-מען מיט'ן אָרגאַניזירען די בוי-אַרבייט אין לאָדז.

דער קאַפּיטאַל פון אַזאַ אַקציען-גע-זעלשאַפט וואָלט געווען אַזוי צוטיילט, אַז 52 פּראָצ. פון די אַקציעס זאָלען בלייבען אין די הענד פון דער רעגי-רונג, און 48 פּראָצ.-אין די הענד פון די אינדוסטריעלער.

איך האַלט — האָט דער וואָיעוואָדע פערענדיגט, אַז אַרבייטער-וואוינונגען מיט באָד-צימערן און וועשערייען—דאָס וואָלט געווען דער סוף פון דער אַרביי-טער-נויט און שמוץ. דער עיקר—דאָס וואָלט נישט געווען קיין פילאַנטראָפּיע!

די לויה פון קאנסקער רבי זצ"ל.

די ידיעה וועגען דער פטירה פון קאָנסקער רבי ר' נתן דוד ראַביגאָוויטש ז"צ"ל. וועגען וואָס מיר האָבען שוין געשריבען אין נעכטיגען נומער, האָט זיך בליץ - שנעל - פערשפּרייט צווישען אַלע חסידים פון אונזער שטאָט. דער נפטר איז געווען זעהר בעליבט אין די חסידישע קרייזען און האָט גע-שטט אַלס עלוי און ירא שמים. שוין פון גאַנץ פריה האָבען זיך פאַר דעם הויז (קאַמיענאַ 18), ווי דער נפטר האָט געוואוינט, אָנגעהויבען פערזאַמלען מאַ-סען חסידים, וואָס האָבען אַרומגערעדט די מעלות פון נפטר און געוואַרט אויף דער לויה.

וועגען דער פטירה פון קאָנסקער רבי זענען אוועקגעשיקט געוואָרען דעפּע-שען צו זיינע זיהן אין וואַרשאַ, קאַליש, בערלין און לאַנצוט. פון קאַלישער זוהן איז אָנגעקומען אַ דעפּעשע, אַז ער קען נישט פריהער קומען, ווי אַרום 9 אין אָוונד. ס'איז דעריבער פאָרגע-קומען אַ בעראַטונג פון די אָנוועזענדע רבנים און די אָנגעזעהענע חסידים, צי מ'זאָל וואַרטען מיט דער לויה אויף דעם קאַלישער זוהן, ס'איז בעשלאָסען נישט צו וואַרטען און אָנהויבען די לויה.

די טהרה פון נפטר איז פאָרגעקומען אין זיין וואוינונג, און איז אָדורכגע-פיהרט געוואָרען דורך די מתעסקים פון חסד של אמת. מיט דער טהרה האָט אָנגעפיהרט ר' שבתי ע.גלהאַרד. די טהרה האָט געדויערט אַ שעה צייט. די זריקה האָט געהאַט דער באַלוטער רב, מיט תשעה קבים זענען מכבד געוואָ-רען ר' אלתר בידערמאַן און שבתי ענגלהאַרד. די הלבשה איז דערלאַנגט געוואָרען דורך די אָנוועזענדע רבנים און ערלעדיגט געוואָרען דורך די חסידים די חגירה איז געמאַכט געוואָרען אויס אַ גאַרטעל פון יוד הקדוש. וועמענס אוראייניקעל דער נפטר איז געווען.

אַרום האַלב פינף אַ זייגער נאָכמיטאָג האָט געריהרט די לויה. ס'איז געמאַכט געוואָרען אַ נייע מטה. די מטה איז גע-טראָגען-געוואָרען דורך די מיטגלידער פון „נושאי-המטה" אונטער דער אָנפיה-רונג פון פּרעזעס יוסף רושאַנאָוויטש און וויצע-פּרעזעס זדונסקי.

צו דער לויה זענען אויך געקומען דער זוואָלינער רבי. ר' בצלאל יאור, דעם נפטר'ס ברודער ר' יוסעלע פון ראַדאָם. נאָך דער מטה זענען נאָכגע-גאַנגען די זיהן פון נפטר און פאָלגענ-דע רביים און רבנים: קעלצער רבי, קאָנסקער רבי, סטריקאָווער רבי, דער סוכאָדגיאָחר רב., פּאַביאַניצער רב, סטאַשעווער רב, באַלוטער רב, פאַר-שטעהער פון ראַבינאַט און אַ זעהר גרויסער עולם מלוים די לויה איז גע-גאַנגען דורך די גאַסען: קאַמיענאַ, וואָסכאָדניאַ, וואָלבאָרסקאַ.

אין דער אַלטשטאָטישער שוהל האָט דעם נפטר'ס ברודער ר' חיים'ל, דער קאָנסקער רב געהאַלטען אַ הספד. דער גרויסער עולם האָט איבערפולט די שוהל. בעת'ן הספד איז דער בעלעמער אַזוי איבערפולט געוואָרען, אַז ער האָט נישט אויסגעהאַלטען די משא און איז איינ-געפאַלען. צום גליק האָט עס אָבער קיינעם גישט געשאַדט. פון דאָרט איז די לויה געגאַנגען ווייטער דורכ'ן אַל-טען מאַרק, אַלעקסאַנדריסקאַ, בראַני-טשישקענער און בזשעזשינער.

דעם נפטר איז אָבגעגעבען געוואָרען אַ קבר אינ'ם קוואַרטאַל לינקס 2 נומ' 460 ד. ה. אַ קוואַרטאַל פאַר'ן ראַדאָ-שיצער רבי'ן.

ביים קבר האָט דער עולם מלוים געשריבען קוויטלעך און זיי געלעגט אין קבר. ביים קבר זענען געהאַלטען גע-וואָרען הספדים און די חסידים האָבען זיך פערפליכטעט צו שטיצען דאָס הויז פונם נפטר.

נאָך דער לויה איז פאָרגעקומען אַנ' אסיפה פון די חסידים. דערוויל איז אָנגעקומען דעם נפטר'ס דריטער זוהן פון סעגדישאָוו. די חסידים האָבען איינ-שטימיג בעשלאָסען, אַז דאָס הויז דאַרף ווייטער געפיהרט ווערען און אַלס ממלא מקומו איז אויסגעוועהלט געוואָרען דער דריטער זוהן פון נפטר, איידעם פון פּינטשעווער רבי, ר' משה'לע, וואָס איז בעקאַנט מיט זיין גרויסע למדנות.

דער עולם חסידים האָט ר' משה'לען אָנגעטון דעם נפטר'ס שטריימעל און איהם אָפּגעגעבען מזל טוב. דער נייער רבי פערלייבט אין לאָדז.

שטורמישע פערזאמלונג פון הויז-בעזיצער-פעראיין.

(ס) אין לאָקאַל פון דער קרעדיט-געזעלשאַפט איז פאָרגעקומען אַ יעהר-ליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון צענ-טראַלען הויז-בעזיצער-פעראיין.

צו דער פערזאַמלונג זענען געקומען אַנ'ערך 150 מיטגלידער. נאָכ'ן בעריכט פון דעלעגאַט פון דער צענטראַל-פער-וואַלטונג, האָט זיך ענטוויקעלט אַ לעב-האַפטע דיסקוסיע, בעת וועלכע די רעדנער האָבען שאַרף קריטיקירט די טעטיגקייט פון דער פערוואַלטונג.

די אָפּאָזיציע האָט בעזונדערס שאַרף קריטיקירט דעם פאָרשלאַג פון דעפּ. העלמאַן, וועגען שאַפען אַ קאָאָפּעראַטי-ווע באַנק פאַר הויז-בעזיצער.

בכלל איז די דיסקוסיע געווען רייך אין שטורמישע מאָמענטען. די אָפּאָזיציע האָט דערנאָך שאַרף אָנגעגריפען די אַל-טע פערוואַלטונג, וועלכע האָט אַזוי צוגעגרייט די וואַהלען, אַז די אָפּאָזיציע זאָל נישט קענען געוועהלט-ווערען.

אין רעזולטאַט זענען געוועהלט גע-וואָרען אין דער נייער פערוואַלטונג די ה"ה: דערינג, פּריסט, פריד, גראָס, לע-וויצקי און יאַקובאָוויטש; נאָכדעם, ווי ס'איז געענדערט געוואָרען דער פּאַראַ-גראַף 4 פון סטאַטוט — זענען צוגע-וועהלט געוואָרען נאָך 3 מיטגלידער: לאַנגע, קיהנעל און פּרוסאַק.

איז די אפטייקען.

היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(§) היינט דיזשורירען ביינאַכט פאָל-גענדע אַפּטייקען: פּאַוולאָווסקי (פּיע-טרקאָווער 207); האַמבורג (גלובנאַ 50); גלוכאָווסקי (נאַרוטאָוויטש-גאַס 4); שיפּ-קעוויטש (קאָפּערניקאַ 20); כאַרעמזאַ פּאָמאָרסקאַ 10); פּאַטאַש (פּלאַץ קאָש-טשעלני 10).

שטיצע

פאַר נייטיגע אַרבייטסלאָזע.

(ש) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער איינ-פיהרונג פון דער נייער אינסטרוקציע פאַר גייסטיגע אַרבייטסלאָזע, האָט דער מלוכה-פערמיטלונגס-אַמט אויפגעפאָדערט אַלע רעגיסטרירטע אַרבייטסלאָזע אין אונטערשטיצונגס - אַמט פאַרצושטעלען בעשייניגונגען פון די ווירטסלייט בע-שטעטיגט דורך דעם פּאָליציי-קאָמיסאַר-יאַט.

די בעשייניגונגען מוזען ענטהאַלטען דעם פאַמיליען-שטאַנד פון אַרבייטסלאָ-זען, פערמעגענס-מצב, צייט און וואוין-אָרט.

דאָנערשטאָג וועט זיך אָנהויבען די ווייטערדיגע שטיצע-אויסצאָהלונג פאַר גייסטיגע אַרבייטסלאָזע. ס'וועלען בע-קומען שטיצע די אַרבייטסלאָזע, וועלכע האָבען נישט בעקומען אין טערמין קיין אויסצאָהלונג.

„ניכטערקייט"

אַ קאָנפערענץ אין שטאָט-ראַט.

(מ) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אַנטי-אַלקאָהאָל אויסשטעלונג וואָס קומט איצט פאָר אין לאָדז, ווערט אויף היינט, דינסטאָג, 8 אין אָוונד צונויפגערופען אין זיצונגס-זאַל פון שטאָט-ראַט אַ קאָנ-פערענץ, גערופען פון דער געזעלשאַפט „ניכטערקייט".

עס וועלען אַרויסטרעטען: ד"ר זאַ-לעסקי און רעד. שיוויאַנסקי פון וואַר-שאַ. דער ציל פון דער קאָנפערענץ איז, צו ענטוויקלען אַ ברייטע קאַמפּאַניע געגען אַלקאָהאָליזם.

האַנר-וועבער

שטרייקען שוין נישט.

(ש) נעכטען איז אין אַרבייטס-אינ-ספּעקטאָראַט פערענדיגט געוואָרען דער שטרייק פון די האַנדוועבער.

די וועבער האָבען בעקומען 7 פּראָ-צענט הוספה, און די טרייבערינס און שפּולעריגס 12 פּראָצענט.

יובילייַ פון סופלער לורנער.

היינטיגען פרייטאָג קומט פאַר אין סקאַלאַ - טעאַטער דער 20 יעהריגער יובילייַ פון דעם אין לאָדז בעקאַנטען סופלער לורנער.

צום יובילייַ ווערט פאַרבערייט אַ פייערליכע פאָרשטעלונג, אין וועלכער ס'בעטייליגען זיך אַ רייה אָנגעזעהענע אַרטיסטען. ס'קומט אויך ספּעציעל צו דער פאָרשטעלונג די בעקאַנטע סוב-רעטקע פרוי אידאַ ערוועסט, וועלכע וועט אויך שפּילען די הויפּט-ראָלע.

אויסשטעלונג

פון מארק שוואַרץ.

די ידיעה, אז דער בעקאַנטער יודי-שער קינסטלער מאַרק שוואַרץ וועט אינגיכען האָבען אין לאָדז אַנ'אויסשטע-לונג פון זיינע ווערק, האָט אַרויסגערו-פען אַ גרויסע פעראינטערעסירונג.

אומעטום גאָרט מען שוין לאַנג צו זעהן שוואַרץ'ס קינסטלערישע אַרבייט.

מאַרק שוואַרץ'ס אויסשטעלונג וועט זיכער זיין אין לאָדז איינע פון די זעלטענע קולטור געשעהענישען.

Dr. Z. Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז-און לונגען-קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9 טעלעפאָן 27-81
שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע נאַרוטשער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

בעגריסונגס-דעפּעשע

פון „ניַיעם פאָלקסבלאַט" צו דעפּ. ד״ר יעקב ווינאַדזקי.

צום 70-יאָהריגען יוב'ליי פון דעפּ. ד"ר יעקב ווינאַדזקי האָט די רעדאַקציע פון „ניַיעם פאָלקסבלאַט" געשיקט דעם חשוב'ען יובילאַר פאָלגענדע בעגריסונגס-דעפּעשע:

דעפּ. ווינאַדזקי, ווילנא.

„יזהר חשוב'ער דאָקטאָר.

מיר בעגריסען אייך האַרציג צו איי'ער יובילייא און ווינשען אייך נאָך לאַנגע און גליקליכע יאָהרען פון פרוכטבאַרער אַרבייט לטובת הכלל".

אינערן-מיניסטער בעזוכט פּעטריקאָוו, טאָמאַשאָוו און ראַווא.

(ש) די פאַרגאַנגענע נאַכט איז דער אינערן מיניסטער סלאַוואָי-סקלאַדקאָווסקי אומגעריכטערהייד אָנגעקומען קיין פּעטריקאָוו, כדי פאַרצונעמען אַ סאַניטאַר-אינספּעקציע.

דער מיניסטער האָט פעסטגעשטעלט, אַז די סאַניטאַרע פאַראָרדנונגען אין פּעטריקאָוו שטעהען נישט אויף דער הויך. דער מיניסטער האָט אויך בעזוכט טאָמאַשאָוו און ראַוואַ.

סאַניטאַרע רעוויזיעס

וועלען פאָרקומען אין די האָטעלען, רעסטאָראַנען און צוקערניעס.

(ס) אינגיכען וועלען די מאַכט-אָרגאַנען צוטרעטען דורכצופיהרען אַ גענויע קאָנטראָלע פון סאַניטאַרען צושטאַנד אין די לאָדזער האָטעלען, מעבלירטע צימערן, רעסטאָראַנען און צוקערניעס.

אויב עס וועט פעסטגעשטעלט ווערען אין אַ געוויסען אָרט, אַז דער סאַניטאַרער צושטאַנד ענטשפּרעכט נישט די פאָרשריפטען, — וועלען די דאָזיגע לאָקאַלען פערמאַכט ווערען.

די רעסטאָראַנען, וועלכע געפינען זיך אין קליינע לאָקאַלען, וועלען זיי בעקומען אַ טערמין צו ענדערן די לאָקאַלען, אין געגענפאַל, וועלען זיי אויך געשלאָסען ווערען.

בענק נעהמען נישט אן קיין בעשעדיגטע דאָלאַרען.

סוחרים-אָרגאַניזאַציעס אינטערווענירן ביי דער בערזען-ליַיטונג.

(ס) ווי מיר דערוויסען זיך, האָבען די לאָדזער סוחרים-אָרגאַניזאַציעס בדעה צו אינטערווענירען ביי דער לאָדזער בערזען-ליַיטונג וועגען דעם פאַקט, וואָס געוויסע לאָדזער באַנקען זאָגען זיך אָפּ אָנצונעהמען דאָלאַר באַנקנאָטען, וועלכע ענטהאַלטען אַ ביסעל צושריפטען אָדער געשטעמפּעלט מיט אַ שפּילקע. דאָס בעשווערט שטאַרק דעם סוחר'טום דאָס צאָהלען געוויסע התחייבות'ן אין דאָלאַרען.

די סוחרים-אָרגאַניזאַציעס וועלען דעריבער פאַרלאַנגען, אַז די אונגאַרמאַלע לאַגע זאָל נאָרמאַליזירט ווערען.

רעוויזיעס און אַרעסטען

אויפ'ן שטח פון דער לאָדזער וואָיעוואָדשאַפט.

(ס) אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אַרעסט פון דעם קאָמוניסטישען פיהרער מטשבאָווסקי, האָט די פּאָליטישע פּאָליציי דורכגעפיהרט אַ רייע רעוויזיעס און אַרעסטען אין קאַליש, טשענסטאָכאָוו, פּיעטריקאָוו, זדונסקאַ-וואָליע און אַנדערע שכנות'דיגע שטעט.

לויט ווי די פּאָליציי מעלדעט, זאָלען אין אַ טייל ערטער האָבען געפונען געוואָרען לאַגערן ליטעראַטור און אפילו אויך געוועהר.

פאַרמאַצעווטען בעקלאָגען זיך אויף זייער שלעכטע לאַגע.

(ס) אויף דער לעצטער פערזאַמלונג פון די אָנגעשטעלטע אין די לאָדזער אַפּטייקען און אַפּטייק-סקלאַדען, האָבען אַ רייע רעדנער אָנגעוויזען אויף דער שלעכטער לאַגע, אין וועלכער ס'געפינען זיך די לאָדזער פאַרמאַצעווטען.

ס'איז אָנגעוויזען געוואָרען, אַז אין די אַפּטייקען ווערט נישט אָפּגעהיט דער 8 שעה'דיגער אַרבייטס-טאָג און אויך די לוינען זענען ווייט נישט קיין גענוגענדע אויף צו קענען עקזיסטירען.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען אָנצוגעהמען שריט ביי די נויטיגע אינסטאַנצען, אַז די לאַגע פון די פאַרמאַצעווטען זאָל פאַרבעסערט ווערען.

אויף פּסח הבע"ל

טהוען מיר אייך אָנעמפּפעהלען דעם פון לאַנגע יאָהרען בעקאַנטען און זעהר פיינען צוגעבן פּסח'דיגען

פראַנק קאַפּע-צוזאַטץ

אין קיסטען און רונדע פּאַקונג.

ער איז ערצייגט בהכשר גמור אונטער דער אויפזיכט פון הה"ג הג' מ' יעקב פרענקעל תאומים שליט"א אבד"ק פּאָדגורזשע והגליל, וחותנו הרהמאה"ג וכו' מ' חיים קאַננער שליט"א.

1401

Henryka Franka Synowie

Fabryka Środków Kawowych S. A.

SKAWINA—KRAKÓW.

אַ קאַכעניש אַרום דעם לאָדזער ליטעראַטור-פּריז

צוליב אַ — טעות-ה„פּאַט"...

(—) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט אין אונזער נעכטיגען נומער, האָט דער לאָדזער מאַגיסטראַט אָנערקענט דעם ליטעראַטור-פּריז פון דער שטאָט לאָדז דעם פּוילישען שריפטשטעלער אַלעקסאַנדער שוויענטאָכאָווסקי.

בעת'ן בעשטימען דעם ליטעראַטור-פּריז פון 10,000 זלאָטעס האָבען זיך די שטימען צוטיילט און ס'האָט זיך געהאַנדעלט וועגען צוויי קאַנדידאַטען: אַלעקסאַנדער שוויענטאָכאָווסקי און וואַצלאַוו בערענט. צום סוף איז מיט אַ מעהרהייט שטימען אָנערקענט געוואָרען דער פּריז פון 10 000 זלאָטעס פאַר אַלעקסאַנדער שוויענטאָכאָווסקי.

עד כאן די מעשה גופא.

אין וואַרשא קאָכט זיך אָבער איצט מיט דער געשיכטע צוליב אַ. . טעות הבחור'טע „פּ.אַ.ט."

די לאָדזער אַבטיילונג פון דער פּוילישער טעלעגראַפען-אַגענטור („פּאַט") האָט די ידיעה וועגען דעם ליטעראַטור-פּריז טעלעפאָנירט צו דער וואַרשאווער צענטראַלע און דאָס פרייליין, וואָס האָט אויפגענומען דעם טעלעפאָן, האָט אַביסעל שלעכט געהערט (שטן מקטרג...) און אַנשטאָט אַלעקסאַנדער שוויענטאָכאָווסקי האָט זי געשריבען אַלעקסאַנדער שיעראָשעווסקי. דער לייטער פון „פּאַט" האָט אָבער געוואוסט, אַז שיעראָשעווסקי הייסט נישט אַלעקסאַנדער, נאָר — וואַצלאַוו און — די וואַרשאווער פּרעסע האָט תיכף ומיד בעקומען אָפיציעלע „פּאַט"-קאָמוניקאַטען, אַז... דעם 10,000 זלאָטעס-פּריז האָט בעקומען וואַצלאַוו שיעראָשעווסקי.

באַלד האָט זיך וועגען דעם אויך דערוואוסט די פּוילישע רעגירונג, וועלכע האָט, פון איהר זייט, טעלעגראַפיש מיטגעטיילט וועגען דעם פּריז וואַצלאַוו שיעראָשעווסקי'ן, וועלכער געפינט זיך איצט אין לאָנדאָן.

די וואַרשאווער צייטונגען האָבען אַלע געבראַכט די ידיעה וועגען וואַצלאַוו שיעראָשעווסקי און אַ טייל האָבען אפילו אָפּגעדרוקט שיעראָשעווסקי'ס בילד.

נעכטען אינדערפריה האָבען זיך אַ רייהע פאַרשטעהער פון וואַרשאווער ליטעראַטען קלוב, און קולטור-אינסטיטוציעס געווענדעט מיט גראַטולאַציעס צו דער פרוי שיעראָשעווסקי.

ווי די מעשה זאָל נישט זיין, האָט דער דאָזיגער טעות פון דער „פּאַט"-טעלעפאָן פרייליין אָנגענומען אַ פאָרם פון אַ ליטעראַרישען סקאַנדאַל. ווי אַזוי ס'וועט זיך ענדיגען — איז נאָך נישט בעוואוסט. סיידען — מ'זאָל אַלס רעקאָמפּענסאַטע געבען שיעראָשעווסקי'ן אויך אַ — 10000 זלאָטעס.

צו דער לאָדזער יודישער בעפעלקערונג.

אויפרוף

ווי בעוואוסט, נעהמט יעצט פאַר צום קומענדען יום-טוב „פּסח" דער לאָדזער הילפס-פעראיין „בית-לחם" אַ ברייטע הילפס-אַקציע פאַר הונדערטער בכבוד'ע יודישע פאַמיליעס.

ברידער יודען! נעהמט אין אַכט וויפיל הונדערטער בכבוד'ע יודישע פאַמיליעס שמאַכטען אין זייערע וואוינונגען און האָבען נישט, נישט בלויז אויף „פּסח", נאָר זאָגאַר נישט אויף קיין ברויט, דערפאַר האָט דער הילפס פעראיין „בית-לחם" גענומען אין אַכט די אָרימע ברידער און זיי צו בעזאָרגען מיט פּראָדוקטען ווי מצות, וויין, פלייש, צוקער, קאַרטאָפעל, אייער, ציבעל א. אז. וו. און זאָגאַר אַהיימצושיקען די פּראָדוקטען צו זיי אין דער שטוב.

דערפאַר יודען בני רחמנים ענטזאָגט זיך נישט פון אַ שפּענדע שפּענדעט ביד רחבה, ווייל דאָס געלד ווערט פערוועגדעט אויף אַ זעהר נוצליכען צוועק.

די פערוואַלטונג פון „בית לחם".

אַ מוטער — אַ מערדערין.

(§) אין דאָרף ווימאַניע (היינטער לאָדז) האָט די פּאָליציי ענטדעקט, אַז אַ געוויסע פראַנציסקאַ פלישיאַק האָט ערמאָרדעט איהר ניי-געבוירען קינד, וואָס זי האָט געהאַט פון איהר געליבטען.

די מערדערישע מוטער איז אַרעסטירט געוואָרען.

אַ שרפה.

נעכטען אַרום 11 אַ זייגער ביינאַכט האָט אויסגעבראָכען אַ שרפה אויף סאַמאַרסקאַ 46 אין דער פאַרבעריי פון משה טאָמטשאַק. די אַרויסגערופענע פייערלעשער האָבען בעוויזען דעם פייער צו אויסצולעשען. דער שאָדען איז נישט גרויס.

ער האָט זיך געעפענט אַ „פּיליע" פון אַרבייטסלאָזען-פאָנד.

(§) נעכטען האָט דאָס לאָדזער קרייז-געריכט בעטראַכט דעם פּראָצעס געגען דעם 25-יאָהריגען קאָראָל מאַטיסעק, וועלכער איז געווען בעשולדיגט אין שאַנטאַזשירען געלד ביי פאַרשידענע פּערזאָנען, פאַרשטעלענדיג זיך אַלס בעאַמטער אין לאָדזער אַרבייטסלאָזען-פאָנד".

מאַטיסעק פלעגט אָפט זיצען אין לאָקאַל פון אַרבייטסלאָזען פאָנד און פריי-ווילליג זיך געמאָלדען צו די בעאַמטע, אַז ער וויל זיי „צוהעלפען" און אַזוי אַרום איז ער בעקאַנט געוואָרען מיט די אינערליכע אָנגעלעגענהייטען פון אַרבייטסלאָזען-פאָנד.

מאַטיסעק פלעגט ביסלעכווייז אָנהויבען אַרבייטען אויף „אייגענער האַנד" און זיך כמעט געעפענט אַ „פּיליע" פון פאָנד. ער האָט אַרויסגעגעבען פאַלשע דאָקומענטען, בעטריגט געלד א. אז. וו.

דאָס געריכט האָט מאַטיסעק'ן פערמשפּט'ט אויף 4 חדשים טורמע און איהם אַרויסגעלאָזט אויף דער פריי פאַר 1,000 זל. קויציע.

Dr PRYBULSKI

וואָלטשאַנסקאַ 1, טעלעפאָן 25-38

וענעריש און האָר - הויט - קראַנקהייטען, מענער-שוואַכקייט, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוונט, דאַמען: פון 4—5 נאָכמ.

טעאַטער „סקאַלאַ", צעגעלניאַנאַ 18.

גאַסטשפּילען פון וואַרש. יוד. קונסט-טעאַטער „וו.י.ק.ט."

אונטער דער לייטונג פון

אידא קאַמינסקא און זיגמונד טורקאָוו

היינט, דינסטאָג, דעם 4. אַפּריל ד. י. 8.30 אָוונט-ד. פּינסקי'ס

„דער אוצר"

מיטוואָך, ד. 6. אַפּריל, 8.30 אָוונט

„מאָרפיום"

פון ל. הערצער.

דאָנערשטאָג, ד. 7 אַפּריל, 8.30 אָוו.

„ברידער קאַראַמאַזאָוו"

אַנסאַמבל פון „וויקט" לויט'ן א.ב.: פרויען: אַלטבוים סאַניע, קאַמינסקאַ אידאַ, ראַפּעל מרים. הערען: גרודבערג יצחק, דאַמב אדם, הירשפעלד זלמן, טורקאָוו זיגמונד, מאַנדעלבליט יעקב, מעלמאַן מאיר, מאַקסימאָוו מ. עפּשטיין בנימין. אָנהויב פון די פאָרשטעלונגען: פּינקטליך האַלב 9 אָוונד.

די קליינע צאָהל איבערגעבליבענע בילעטען — אין קאַסע. אַדמיניסטר.: מ. מאַקסימאָוו.

כשר לפסח.

צערעס

שפּייזעפעטס

CERES Tłuszcz Jadalny

ווערט אויסגעאַרבייט אונטער דער שטרענגער השגחה פון הרב שמחה פרענקעל מסקאַווינא און קען עמפּפעהלען ווערען מיט אַ רוהיג געוויסען פאַר אַלע פרומע יודען.

די צערעס-שפּייזעפעטס האָט זיך אַ דאַנק איהר ערשטקלאַסיגער קוואַליטעט ערוואָרבען אַ בעליבטקייט ביי די בעל-הבית'טעס.

בעים איינקויפען פערלאַנגט נור „צ ע ר ע ס" און ניט-צוריק נאָכמאַכונגען.

1280

א יודישע פאמיליע-טראגעדיע אין ווארשא.

חיבּ. קינד און-רעזערציע, דאָס פיהרט אַ וואַרשאַווער יוד צו אַ טראַגישען סוף.

אַ שווערע טראַגעדיע האָט זיך אָבּגעשפּילט אין דער נאַכט פון שבת אויף זונטאָג אין וואַרשאַ אין הויז סטאַווקי 16 14.

אין דאָזיגען הויז וואוינט זינט אַ רייה יאָהרען דער הענדלער יחזקאל סענדאַוויטש, וועלכער שטעהט מיט אַ בודקע פון זאָדע-וואַסער, ביי'ם עק גיוקאַ און דזיקאַ.

אין זעלבען הויז וואוינט אויך שוין פון גאַנץ לאַנג אין אַ קליין בוידעם-וואוינונגעל די אלמנה לאה גרינהיים.

סענדאָוויטש האָט געהאַט אַ זוהן זלמן, פון יאָהרגאַנג 1905 און די אלמנה גרינהיים — אַ טאָכטער טויבע, 19 יאָהר אַלט.

זלמנ'ען האָט מען אין יענער געגענד געהאַלטען פאַר אַ „לאַבוז"; נאָך כמעט אין די קינדער-יאָהרען איז ער שוין געזעסען אין תפיסה.

מיט איינינע יאָהר צוריק האָט זיך צווישען זלמנ'ען און דעם פרייליין טויבע אָנגעהויבען וועבען אַ ליבע און זיי האָבען בעשלאָסען חתונה צו האָבען.

צו דער חתונה האָט זלמן בעשלאָסען צו ווערען אַנ'ערליכער מאַן און ער האָט ווירקליך אָנגעהויבען ערליך צו האַנדלען אויף די „וואָלובקעס".

בעת'ן פאָבאָר פון יאָהרגאַנג 1905 האָט זלמן בעקומען ליטערע „אַ", אָבער מיט אַ פּאַראַגראַף אין ער איז געווען זיכער, אַז מען וועט איהם צו דער דינסט שוין נישט נעהמען, ווייל מען וועט איהם פּערעכענען צו די „נאַד-ליטשבאָווע".

מיט 11 חדשים צוריק איז מיט מזל בעפּראַוועט געוואָרען די חתונה און זלמן איז געבליבען וואוינען מיט זיין ווייבעל ביי זיין אַלטער שוויגער, אין דער קליינער פאַציאַטקע.

ער האָט געאַרבייט ערליך און, ווען זיין ווייבעל האָט איהם דערצעהלט דעם „סוד", אַז זי גרייט זיך צו ווערען אַ מאַמע, איז ער געווען מלא שמחה.

פּלוצלינג — מיט דריי חדשים צוריק — בעקומט זלמן אַנ'אויפאָדערונג צו-צושטעלען זיך צום מיליטער אין 1 טען שוואָלעזשערען-פּולק.

דאָס געשעהעניש האָט איהם געטראָפען, ווי אַ דונער. אָבער עס האָט גאָר-נישט געהאָלפען: אין עטליכע טעג אַרום איז ער שוין געווען אין זעלנע-רישען מונדיר.

כאָטש ער האָט געדינט אין וואַרשאַ, האָט ער אָבער זעלטען בעקומען אַ „פּשעפּוסטקע". דערווייל איז דאָס ווייבעל אויך געבליבען אָהן מיטלען צום לעבען און די „צייט" איז געגאַנגען פאָראויס.

מיט דריי וואָכען צוריק האָט דאָס ווייבעל געבוירען אַ קינד...

דער פאָטער איז געווען אין פּולק און האָט זאָגאָר נישט געקענט זעהען דאָס קינד.

פערגאַנגענע וואָך האָט זיך געענדיגט דער טערמין פון די ערשטע איבונגען און דעם פערגאַנגענעם פרייטאָג האָט זלמן מיט אַ גרופּע אַנדערע זעלנער גע-זאָלט אָבגעבען די שבועה. דער יונגער פאָטער האָט איבערגעלעבט אַנ'איבער-ליכען געראַנגעל מיט'ן געוויסען.

די בענקשאַפט צו דער פרוי און קינד און די זאָרג פאַר זיי האָט איהם קיין מינוט קיין רוה נישט געגעבען. ער האָט זיך געפיהלט, אַז ער וועט לאַנג די דאָזיגע לאַגע נישט קאָנען אויסהאַלטען. פון דער צווייטער זייט ווידער האָט ער אָבער אויף פאַלש נישט געוואָלט שווערען.

און געשעהן איז אַזוי, אַז זלמן איז אַוועק פון פּולק נאָך פאַר דער שבועה. ער איז געקומען אין דער פאַציאַטקע צו דער פרוי און קינד אַלס — דעזערטיר...

פרייטאָג צו נאַכטס זענען שוין גע-קומען זשאַנדאַרמען איהם זוכען.

זלמנ'ען איז אָבער געלונגען אויס-צובעהאַלטען זיך. דעם שבת'דיגען טאָג איז נאָך זלמן געווען אין דערהיים און אין אָוונד האָט מען אָנגעהויבען טראַכ-טען וואָס צו טון.

ער האָט זיך אָנגעהויבען וואַקלען: אומצוקעהרען זיך אַליין אין פּולק אַריין צי נישט.

אומקעהרען זיך — וועט ער סיי ווי שוין בעשטראָפט ווערען.

איינינע מאָל איז ער שוין אַרויס אויף דער גאַס מיט דער כוונה אומצו-קעהרען זיך אין פּולק. ער איז אָבער צו שוואַך געווען פאַר'ן דאָזיגען שריט און האָט זיך אומגעקעהרט אַ היים. איינמאָל האָט ער מיטגעבראַכט אַ היים — אַ פלעשעל עסיג-עסענץ...

דאָס ווייבעל האָט בעמערקט, אַז ער איז אויפגערעגט און ציטערט איינגאַנ-צען. זלמן האָט אָבער געשוויגען, נאָר כסדר יאָמערליך געוויינט.

מיט אַמאָל האָט ער זיך אויפגעהויבען און צוגעגאַנגען צום קינד, וואָס איז געשלאָפען אין וויגעלע. ער האָט עס הייס אַ קוש געטון און קעפּעל און אַוועק אין אַ זייט. מען האָט זיך נישט בעוויזען אומצוקוקען און — זלמן ליגט שוין אויף דער ערד אין אַ קאָנוואולסיע-צושטאַנד.

אין אַ שווערען צושטאַנד האָט דער דאָקטאָר אָבגעפיהרט דעם זעלבסטמער-דער אין שפּיטאָל.

ערשט אין 16 יאהר ארום

בעקומט א וואַרשאַווער ווייבעל אַ גט פון איהר פערשוואונדענעם מאַן.

מיט בערך 16 יאָהר צוריק האָט אין די אינטעליגענטערע יודישע קרייזען אין וואַרשאַ געקלאַפּט מיט אַזאַ געשיכטע:

די טאָכטער פון אַנ'אָנגעזעהענער יודישער פרוי, איינענטימערין פון אַ יודישער גימנאַזיע אין וואַרשאַ, האָט זיך פערליבט אין אַ יודישען סטודענט און טראָץ דעם, וואָס די מוטער איז געווען געגען דעם שידוך, ווייל דער סטודענט איז געווען זעהר אָרעם — האָט דאָס מיידעל דאָך בעשלאָסען מיט איהם חתונה צו האָבען און אין פער-לויף פון אַ קורצער צייט האָט די מו-טער שוין אויך געמוזט געבען איהר הסכמה און דאָס פּאָרל האָט חתונה געהאַט. אָבער שוין צוויי וואָכען נאָך דער חתונה האָט דער יונגערמאַן זיך „גענומען" דעם גדן, אַוועקפאָהרען קיין אויסלאַנד שטודירען און מעהר האָט שוין דאָס ווייבעל פון איהר מאַן נישט געהערט.

דעם ווייבעלס פאַמיליע האָט זיך דאַן בעמיהט די דאָזיגע מעשה צו דער-שטיקען, אַז די וועלט זאָל זיך דערפון נישט דערוויסען. מען האָט אָבער דאָך זיך דערוואוסט און די געשיכטע האָט אַרויסגערופען אַ שטאַרקען רושם.

דערווייל האָט דאָס ווייבעל איבער-גענומען פון דער מוטער די גאַנצע גימנאַזיע אַזוי, אַז זי איז געווען כסדר פערנומען און שוין נישט קיין צייט גע-האַט ווייטער עפּיס צו טון אויף אויס-זוכען איהר מאַן.

אַזוי זענען געגאַנגען יאָהרען אויף יאָהרען; דער עולם האָט שוין וועגען דער מעשה אינגאַנצען אויפגעהערט צו רעדען און אפילו דאָס ווייבעל אַליין האָט זיך שוין אויך געהאַט צוגעוואוינט צו איהר לאַגע.

האָט זיך אָבער געמאַכט — דאָס איז געווען מיט צוויי יאָהר צוריק — אַז דאָס ווייבעל, וואָס איז שוין דאַן גע-ווען אַנ'איינענטימערין פון אַ יודישער גימנאַזיע, האָט זי זיך בעקענט מיט אַ יונגענמאַן. זיי זענען זיך געפעלען און האָבען בעשלאָסען חתונה צו האָבען. דאָ האָט דאָס ווייבעל ערשט דערפיהלט איהר אומגליק, ווייל זי איז אייגענטליך אַנ'עגונה און האָט נישט געטאָרט חתונה האָבען.

האָט זי זיך אויפגענייט בענומען צו דער אַרבייט, כדי אויפצוזוכען איהר מאַן און פון איהם פאָדערען אַ גט.

קודם כל האָט זי זיך געוואָנדעט צום ראַבינאַט און געבעטען, מען זאָל איהר דערין העלפען. דער ראַבינאַט ווידער האָט פונאַנדערגעשיקט אַ גאַנצע רייהע בריוו צו פערשידענע רבנים אין דייטש-לאַנד, בעלגיען, פראַנקרייך א. אַ.

אַ לאַנגע צייט האָט דער ראַבינאַט געפיהרט מיט די רבנים די קאָרעספּאָנ-דענץ און אין רעזולטאַט איז געלונגען צו דערגעהן, אַז דער מאַן איז אַ לאַנ-גע צייט געווען אין בערלין און אַז ער מוז זיך געפינען ערגעץ אין אַ דייטש שטעדטעל, וואו ער איז געמאָלדען אויף אַנ'אַנדערען נאָמען.

נישט האָבענדיג קיין אַנדער ברירה, איז די גימנאַזיע-איינענטימערין אַוועק קיין בערלין, זיך דאָרט געוואָנדעט צו אַ פּריוואַטען דעטעקטיוו און איהם אי-בערגעגעבען אויסצופאָרשען דעם גאַנ-צען ענין.

לאַנג האָט געדויערט דאָס זוכען, אָבער סוף-כל-סוף איז געלונגען זיך צו דערוויסען, אַז דער מאַן וואוינט טאַקי אין אַ דייטשער פּראָווינץ שטאָדט, וואו ער איז פּראָפעסאָר אין אַ אוניווערזי-טעט.

איז דאָס ווייבעל גלייך אַוועקגעפאָה-רען אין דעם אָנגעוויזענעם שטעדטעל, דאָרט פערפאָהרען גלייך צום מאַן און געפאָדערט, ער זאָל איהר געבען גט. דער פּראָפעסאָר האָט זיך אָבער אָבגע-זאָגט צו געבען אַ גט און פאָרגעלעגט זיין פרוי, זי זאָל זיך אַריבערקלייבען קיין דייטשלאַנד, וואו זיי זאָלען צוריק וואוינען און זיך לעבען צופרידען. דאָס ווייבעל האָט זיך קאַטעגאָריש אָב-געזאָגט דערפון און געדראָהט, אַז אויב ער וועט איהר נישט געבען קיין גט, וועט זי זיך ווענדען צום געריכט.

בערך דריי מאָנאַטען האָבען געדויערט די אונטערהאַנדלונגען, דין תורה'ס און בוררות און — פאַריגע וואָך איז די גימנאַזיע-איינענטימערין געקומען קיין וואַרשאַ מיט אַ גט אין האַנד.

איצט קאָן זי שוין חתונה האָבען.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעצ. פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַלונגען מיט קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אָן פונאַכמיטאָג. —5 ב 3

טעאטער „סקאלא", צעגעלניאַנא 18.
פרייטאָג, דעם 8. אַפּריל ד. י., אָנפאַנג 9 אין אָוונד קומט פאָר דער 25-יעהריגער יוביליאום פון 1-טען לאָדזער יוד. סופליאָר שמואל ליודנער
ס'ווערט געשפּילט די ביידעסטע קאָמישע אָפּערעטע אין 3 אַקטען פון סיגאל, וועלכע איז געגאַנגען אין אַמעריקאַ איבער 2 סעזאָנען
דער סעזאָן פון ליבע
אויף דעם אָוונד איז ספּעציעל איינגעלאַדען געוואָרען די גוט-בעקאַנטע סובּרעטין אין לאָדז, וועלכע האָט געשפּילט אויף דער פּוילישער בינע אידא ערוועסט — שפּילט די הויפּט-ראָלע.
צום שלוס: אַ גראַנדיעזער דיווערטיסמענט מיט'ן אנטייל פון אידא ערוועסט וועלכע פיהרט אויס די ביידעסטע פּוילישע און יודישע קופּלעטען, ווי אויך וועט זינגען דאָס 10-יעהריגע וואונדער-קינד מאַליאַ ליודנער, וועלכע האָט געשפּילט מיט יוליוס אַדלער'ן וואס געוועז, איז געוועז פון „בלינדען מאַלער". די נייעסטע טענץ, אויסגעפ. פון בעקאַנטען טענצער לייבאוויטש. בילעטען שוין צו בעקומען אין טעאַטער „סקאַלא"

די, וועלכע אזעוו האט פערראטען.

בעאַרבייט פאַר'ן „נייעם פאָלקסבלאַט" לויט פערשידענע מאַטעריאַלען פון ל. בראַנט.

(49

די פערהאַנדלונג פון קריגס-געריכט, וואָס האָט געדאַרפט אַרויסטראָגען דעם טויט-אורטייל איבער סאַווינקאָוו'ן, איז צוליב פאָרמעלע טעמים אָבגעלעגט געוואָרען. אַ קראַנקער און ער שעפּטשע איז די מוטער אַהיימגעפאָהרען, כדי צו זאַמלען כוחות פאַר די ווייטערדיגע נסיונות. און איינמאָל לייענט זי אין דער צייטונג: פון דער סעוואַסטאָפּאָלער טורמע זענען אַנטלאָפען צוויי אַרעסטאַנטען, איינער פון זיי איז איהר זוהן בארים.

עס געהען אַוועק עטליכע טעג פון טויטער אַנגסט: איז איהם געלונגען צו אַנטלויפען? געפינט ער זיך אין אַ זיכערען אָרט? איז ער נישט ווידער אַמאָל אַריינגעפאַלען?

ענדליך בעקומט זי אַ קאַרטעל. דאָס קאַרטעל איז מיט אַ שטעמפּעל פון אויסלאַנד. עס האַלט נאָר איין וואָרט: „גרוס". דאָס וואָרט האָט געשריבען איהר זוהן...

ווי האָט אַזעוו פערראַטען סאַווינקאָוו'ן, אָדער סאַווינקאָוו איז אַרעסטירט געוואָרען צוליב אַנ'אַנדערער סיבה — דאָס איז געבליבען נישט אויפגעקלערט. נאָר ווען ס'איז אין די געהיי-מע אינסטאַנצען פון דער פּאַרטיי געשטעלט געוואָרען די פראַגע וועגען בעפרייען סאַווינקאָוו'ן פון סעוואַסטאָפּאָלער טורמע, האָט זיך אַזעוו לכתחילה דערצו בעצויגען נעגאַטיוו; ער האָט נישט געגלויבט אין דער מעגליכקייט איהם צו בעפרייען. און די גאַנצע צייט, ווען ס'איז צוגעגרייט געוואָרען סאַווינקאָוו'ס בע-פרייאונג, האָט זיך אַזעוו פערהאַלטען פּאַסיוו. נאָר אַ דאַנק דער הייסער איבערגעגעבענקייט און דרייסטקייט פון דעם יונגען יודישען רעוואָלוציאָנער שניפּער-זילבערבערג (וועלכער איז שפּעטער, ווי מיר האָבען שוין געשריבען, אויפגעהאָנגען געוואָרען) אַ דאַנק דער הילף פון דער סעוואַסטאָפּאָלער ס.ר.'ישער אָרגאַניזאַציע און די גרויסע געלד-מיטלען, וועלכע דער צענ-טראַל-קאָמיטעט האָט אונבעגרענצט געשטעלט אין רשות פון דער געוואַלטער אונטערנעהמונג, איז די בעפרייאונג פון סאַווינקאָוו'ן געלונגען.

* * *

איידער דער צענטראַל קאָמיטעט איז אָבגעפאָהרען קיין אויסלאַנד אויף דער פּאַרטיי-קאָנפערענץ, האָט אַזעוו ווידער אַמאָל דערוועקט די פראַגע וועגען אַנ'אַטענטאַט אויפ'ן צאַר. אַזעוו האָט זיך אַרומגעטראָגען מיט אַ רייה פּלענער, און אַזוי ווי אין צענ-טראַל-קאָמיטעט זענען גראָד אַריינגעפאַלען גרעסערע געלד סומען, האָט ער פּראָיעקטירט צו אָרגאַניזירען דעם אַטענטאַט אויף אַ גאָר גראַנדיעזען אופן. אַזעוו האָט עטליכע מאָל אַרויסגערוקט דעם פּלאַן וועגען אויסנוצען די פינלענדישע שכערען, כדי דאָרט אויסצופיהרען דעם אַטענטאַט. יעדען זומער פלעגט ניקאָלאַי מאַכען אַ לוסט-רייזע איבער די שכערען. אַזעוו האָט אַליין פּראָיעקטירט געוויסע אויסצופאָרשען די טערמער, וואו עס פלעגט דורכפאָהרען די קייזערליכע יאַכט. ער האָט געהאַלטען פאַר מעגליך, אַז די קאַמפּס אָרגאַניזאַציע זאָל זיך שאַפען אַנ'אונטערוואַסער-שיפעל און פון דעם שיפעל מאַכען אַנ'אַטענטאַט אויף דער יאַכט-שיף פון צאַר. צו דעם צוועק האָט אַזעוו געשלאָסען בעקאַנטשאַפטען מיט ספּעציאַליסטען, פאַכמענער און האָט געוואָלט פון זיי בע-וואוסט ווערען אַלע פּרטים, וואָס וואָלטען נויטיג געווען ביים אָרגאַניזירען דעם אַטענטאַט אויפ'ן ים.

אַ חוץ דעם פּראָיעקט פון אַנ'אַטענטאַט אויפ'ן וואַסער האָט אַזעוו אין דערזעלבער צייט געאַרבייט איבער אַ-'אַנדער פּראָיעקט, דהיינו פון אַנ'אָנפאַל אויף ניקאָלאַי'ען פון דער לופט. ער האָט אויסגעזוכט אַנ'ערפינדער, וועלכער האָט זיך אונטערגע-נומען צו בויען אַ לופט-שיף, און פון דער שיף האָט געזאָלט באָמבאַרדירט ווערען איין אָרט, וואָס צאַר ניקאָלאַי האָט געדאַרפט בעזוכען. דער פּראָיעקט פון אַנ'אַטענטאַט פון דער לופטען איז אַקצעפּטירט געוואָרען דורכ'ן צענטראַל-קאָמיטעט, און דער ער-פינדער האָט אפילו בעקומען בעדייטענדע סומען פון דער פּאַר-טיי-קאַסע אויף צו מאַכען עקספּערימענטען מיט זיין אַפּאַראַט.

אַזעוו האָט אַזוי אַרום צוגעגרייט אַ גענעראַל-אַטאַקע אויפ'ן צאַר, וועלכע האָט געזאָלט געפיהרט ווערען אויף אַלע מעגליכע אופנים: פון דער יבשה, פון ים און פון דער לופטען. פון די אַלע פּלענער האָט זיך גאָרנישט אויסגעלאָזט, נאָר די פערשי-דענארטיגקייט און די פּינקטליכקייט פון די פּראָיעקטען בעווייזט, אַז אַזעוו האָט זיך געכאַפּט צו אַלערליי, נישט האָבענדיג פּאַק-טיש קיין שום פעסטען פּלאַן און קיין שום שטאַרקען באָדען אונטער זיך. אַזעוו האָט זיך געמוזט נעהמען צו אַלע מעגליכע און פאַנטאַסטישע פּלענער, ווייל די זאַך איז פאַר איהם געווען אַ פראַגע פון לעבען און טויט. ער האָט געזוכט פאַר יעדען פּרייז צו געפינען אַ מיטעל, ווי אַזוי אָבצוווענדען פון זיך די פערדאַכטען, וועלכע האָבען איהם אַרומגעשפּינען מיט אַ געדיכ-טער נעץ. דאָס שטעלען אין קאָן אַריין דעם אַטענטאַט אויפ'ן צאַר איז פאַר אַזעוו'ן געווען אַ שפּיל וואַ באַנק: אָדער רעהאַבּי-ליטירט ווערען, אָדער לאָזען זיך אַרומציהען איבער'ן האַלז די פּעטליע פון פערראַכט און פּראָוואָקאַציע.

אזעוו אויף דער לאנדאנער פארטיי-קאנפערענץ.

אין יוני 1908 איז זיך דער צענטראַל-קאָמיטעט פון דער פּאַרטיי צונויפגעקומען קיין פּאַריז. דאָרט זענען געווען אין פולען גאַנג די הכנות צו דער פּאַרטיי קאָנפערענץ, וועלכע איז בעשטימט געוואָרען אויף אויגוסט אין לאָנדאָן. עס זענען אָפּגעהאַלטען געוואָרען פיל זיצונגען און פערזאַמלונגען, און עטליכע מאָל איז אויף די צוזאַמענקונפטען פון די פּאַרטיי-מיטגלידער אויפגעשוואוי-מען און בעשטעלט געוואָרען די פראַגע וועגען פּראָוואָקאַציע.

אין פּאַריז, אין די פּאַרטייאישע קרייזען איז די פראַגע געווען איינע פון די אַקטועלסטע אויף דער טאָג-אָרדנונג. פּאַריז איז געווען דער הויפּט-צענטער, פון וואַנען עס האָבען זיך גע-וועבט די קלאַנגען וועגען פּראָוואָקאַציע, דאָ איז געגאַנגען אַ פיי-בערהאַפטיגע אַרבייט אויף צו ענטדעקען די פּראָוואָקאַטאָרען. אין פּאַריז האָט געאַרבייט די אויספאָרשונגס-קאָמיסיע, וועלכע איז בעשטימט געוואָרען דורכ'ן צענטראַל קאָמיטעט, דאָ האָט גע-פיהרט זיין אַרבייט וולאַדימיר בורצעוו, דאָ איז אויך טעטיג גע-ווען די „קאָנספּיראַטיווע קאָמיסיע" פון דעלעווסקי'ן, טשאַפּאָוואָ'ן און גנאַטאָווסקי'ן, וועלכע איז אויסגעטיילט געוואָרען דורך דער פּאַריזער גרופּע פון דער ס.ר.'ישער פּאַרטיי.

(פאָרטזעצונג קומט)

סאוויעט־רוסלאנד האט מורא פאר א גרויסען אנטיסאוויעטישען פראנט.

מאסקווא, 4. (סב. טעל.) די סאוויעטישע פרעסע רעאגירט זעהר עמפפינדליך אויף אלע ערשיינונגען, וואס ווייזען, אז די אינטערנאציאנאלע לאגע פון די סאוויעטען פערערגערט זיך. לעצטענס בעטאנען די רוסישע צייטונגען נישט אהן בעאונרוהיגונג די פרובען מצד ענגלאנד צו קומען צו א פערשטענדיגונג מיט אמעריקא אויפ'ן חשבון פון די רוסישע אינטערעסען אין פון קאנטאן אויפ'ן ווייטען מזרח. איינע פון די איינפלוסרייכע אמעריקאנער צייטונגען „ניו־יארק־אמעריקאן" האט אין צוזאמענהאנג דערמיט אנגעהויבען א קאמפאניע פאר אן ענגליש־אמעריקאנישע פערשטענדיגונג בעגען די סאוויעטען און קאנטאן.

מאסקווא, 4 (סב. טעל.) די סאוויעטישע צייטונגען האבען פערשארפט זייער קאמפאניע געגען ענגלאנד מיט א בעזונדערער ערביטערונג. די צייטונגען פערווייזען זיך אויפ'ן ארטיקעל, וואס איז געווען געדרוקט אין בודאפעשטער „ערנעל" וועגען אנטי־סאוויעטישע פלענער, וואס ווערען צוגעפאסט אין רוים דורך מוסאליני'ן און טשערטשיל.

דערביי ווייזען די צייטונגען, אז ווען ענגלאנד וועט זיך איינגעבען דער פלאן צו שאפען א בלאק, וועלט זיך רוסלאנד געפונען געגען אן איינהייטליכען אנטי־סאוויעטישען פראנט פון ענגלאנד, איטאליען, אונגארן, רומעניען, פוילען, לעטלאנד, פינלאנד, עסטלאנד, יוגאסלאוויען און בולגאריען.

כדי צו צוברעכען די סאוויעטען, וועלט ענגלאנד זיך בעמיהט אפילו צו דערפיהרען צו א פערשטענדיגונג צווישען רומעניען און אונגארן אדער צווישען יוגאסלאוויען מיט בולגאריען. די פערשארפטע לאגע אין כינא וועט נאך מעהר טרייבען ענגלאנד צו דער אנטי סאוויעטישער אקציע.

מאסקווא, 4 (סב. טעל.) א סענסאציע האט דא ארויסגערופען די ערקלערונג פון אויסערן־קאמיסאריאט, אז געוויסע שוין פאראפירטע פאראגראפען פון רוסיש־לעטישען אבמאך דארפען ווערען איבערדיסקוטירט אויף דאס ניי, ווייל דער סאוויעטישער פארשטעהער, „ארלאוו", האט געמאכט דער לעטישער דעלעגאציע אזעלכע הנחות צו וועלכע ער איז נישט געווען בעפולמעכטיגט.

אויף די דאזיגע פונקטען איז מען אויפמערקזאם־געווארען א דאנק דעם, וואס אין א געשפרעך מיט פארשטעהער פון דער פוילישער רעגירונג האבען די פוילישע פארשטעהער זיך פערוופען אויף די דאזיגע פונקטען.

ארלאוו איז געווארען אבגערופען.

לאנדאן, 4 (סב. טעל.) „מאנטשעסטער גארדען" טיילט מיט, אז די מלוכות זענען געקומען צווישען זיך צו א פרינציפיעלען הסכם וועגען אן אלגעמיינעם ארויסטריט בנוגע דער קאנטאנער רעגירונג.

די פעראייניגטע שטאטען האבען זיך פערשטענדיגט מיט ענגלאנד און יאפאן. אין דער פערשטענדיגונג מיט יאפאן זענען ביי געוויסע פארבעהאלטען.

וועגען דער דערגרייכטער פערשטענדיגונג איז מיטגעטיילט־געווארען דער פראנצויזישער רעגירונג.

פרינץ אבאלאנסקי בעקומט...

10 טעג ארעסט פאר אן'אנטי־סעמיטישע העצע אין ניו־יארק.

ניו־יארק, דאס געריכט האט פער'משפט מיכאיל אבאלענסקי צו 10 טעג תפיסה פאר'ן שטערען די עפענטליכע רוהע און פאר העצען געגען יודען אין דער עפענטליכקייט. דער אנגעקלאגטער בעהויפטעט, אז ער איז א מיטגליד פון איינע פון די עלטסטע אריסטאקראטישע פאמיליעס אין רוסלאנד, אז ער געהער צו די פרינצען אבאלענסקי און איז מיט עטליכע יאהר צוריק געווען אפיציר אין דער ווייסער ארמיי.

דער דאזיגער אריסטאקראט האט נישט ליב די יודען, ווייל לוים זיין מיינונג זענען זיי שולדיג אין דעם גרויסען אומגליק, וואס האט זיך אראבגעלאזט אויף זיין פאטערלאנד. ער בעהויפטעט אויך, אז זיין מוסר איז אומגעקומען צוליב די יודען: דערפאר, ווען עס מאכט זיך נאר א געלעגענהייט, דרשנט ער, אז מען מוז זעהען אויסראטען די קינדער פון ישראל.

דער אורטייל פון די 10 טעג תפיסה האט געווירקט שרעקליך אויפ'ן פרינץ, ער האט געמאכט א פערזוך צו רעדען און אפילו זידלען דאס געריכט. אבער זיין פרוי האט איהם פערמאכט דאס מויל און איהם מיט געוואלד ארויסגעפיהרט פון געריכטס־צימער.

רעגיסטראציע פון נישט־אמעריקאנער בירגער.

ניו־יארק, 4. (טעלג. יט"א) אין שטאט קאראלינא איז אנגענומען געווארען א געזעץ צו רעגיסטרירען די פרעמדע, נישט־אמעריקאנער בירגער אין משך פון 10 טעג.

דער דאזיגער געזעץ איז אנגענומען געווארען בסוד. די ארטיגע יודישע כלל־טוער האלטען, אז די נייע גזירה איז נישט קאנסטיטוציאנעל.

געשטארבען א אנטיסעמיטישער בישאף.

בודאפעשט, 4 (טעלעג. י.ט.א.) עס איז פלוצלונג געשטארבען דער בישאף פראהאצקי, וועלכער איז געווען א אנטיסעמיט און האט געהעצט, אויף זיין געוויסען א סך עקסצעסען געגען יודען.

מ'האלט אונטער פון אלע זייטען...

די וויענער יודען ביי די עסטרייכישע פארלאמענט־וואהלען.

וויען. (יט"א). דער וואהל־קאמף צום נייעם פארלאמענט בעגוסט דעם אנטיסעמיטיזם אויף ביידע זייטען. דער בלאק פון די רעגירונגס פארטייען האט ארויסגעשטעלט דעם האקענקרייץ־פיהרער דר. ריעהל אלס זייער קאנדידאט דוקא אין יודישען וואהל־בעצירק. אזוי ארום וועט דאס עסטרייכישע פארלאמענט האבען דאס ערשטע מאל אן'אנגעזעהענעם האקענקרייצלער אלס דעפוטאט. אויך אין די וואהל־קרייזען אויף דער פראווינץ האבען די רעגירונגס־פארטייען אנגעשלאסען וואהל־אפמאכונגען מיט די נאציאנאל־סאציאליסטען און האקענקרייצלער.

די סאציאל־דעמאקראטען ווענדען אן אין זייער וואהל־אגיטאציע מיאוסע אנטיסעמיטישע דעמאגאגיע, דערצעהלענדיג דער בעפעלקערונג, אז די ציוניסטען פערהאנדלען מיט'ן רעגירונגס־בלאק וועגען א בשותפות'דיגע וואהל־ליסטע און אז דער אבער־ראבינער ד"ר חיות אונטערשטיצט די אנטיסעמיטישע פארטייען, די סאציאל־דעמאקראטען פערשפרייטען דערמיט אנטיסעמיטיזם צווישען די ארבייטער הגם זיי ווייסען גאנץ גוט, אז די ציוניסטען קאנדידירען אויף א זעלבסטשטענדיגער יודישער ליסטע און פיהרען א שארפען קאמף אויך געגען די רעגירונגס־פארטייען.

די וואהל־אויסזיכטען פון דער ציוניסטישער ליסטע לאזען זיך שווער אפשאצען, ווייל עס איז נישט צושטאנד געקומען קיין פערשטענדיגונג מיט די אנדערע יודישע פארטייען. די „אוניאן פון עסטרייכישען יודען" ארבייט אפען געגען דער יודישער ליסטע. זי האט ארויסגעגעבען א פראקלאמאציע צו שטימען פאר אן'אלגעמיינער דעמאקראטישער וואהל־ליסטע, וועלכע דארף ערשט געשאפען ווערען. ווידער די האלטונג פון דער „אגודת ישראל" ביי וועלכער עס זענען פאראהן שטארקע סימפאטיעס פאר ד"ר זייפעל, איז אזא אומבעשטימטע, אז די יודישע ליסטע קען רעכענען אויף זעהר ווייניג שטימען פון דעם דאזיגען קרייז. די ציוניסטען מאכען אבער די גרעסטע וואהל־אנשטרענגונגען, כדי צו זיכערען א יודיש־נאציאנאלע פערטרעטונג אין עסטרייכישען פארלאמענט און אין ווינער שטאט־ראט.

פיאסעטשנע האט שוין אן'איינגענעם שטאדט־ראט.

ווארשא, 4. (טעלעפאניש). נעכטען זענען צום ערשטען מאל אין פיאסעטשנא פארגעקומען וואהלען צום שטאדט־ראט. וואהל־בערעכטיגטע זענען געווען 3068. פון זיי האבען זיך בעטייליגט 2689 ד. ה. 88 פראצ.

פון די 24 ראטמענער זענען געוועהלט געווארען: 5 פ.פ.ס., 2 בירגערליכע פעראייניגונג, 5 — לאנדווירטשאפטליכע פעראייניגונג 2 — אומפארטייאישע, 5 ציוניסטען, 4 — ארטאדאקסען און 1 סוחר.

ווי האלט עס מיט די טעלעפאן־זייגערס?

די פראגע וועגען איינפיהרען די טעלעפאן־זייגערס, וואס האט ארויסגערופען אזא גרויסען שטורם אין דער געזעלשאפט, איז דערווייל געבליבען הענגען אין דער לופטען. דאס פרעזידיום פון מיניסטארען־ראט האט דעלעגירט אין פאסט־מיניסטעריום א ספעציעלען בעאמטען, וועלכער דארף דורכפיהרען א גענויע אונטערזוכונג פון דער פראגע.

ווי מיר ווערען געוואויר, איז אויסגעשלאסען, אז די רעגירונג זאל בעשטעטיגען די סקאלע פון 3 געשפרעכען א טאג פאר 16 זלאטעס מאנאטליך. אויך דער פרייז פון די איבעריגע געשפרעכען וועט וואהרשיינליך זיין נידעריגער פון 9 גראשען.

די קאסעס פון דער טעלעפאן־געזעלשאפט האבען בעקומען א פעראָרדנונג פון דער דירעקציע איינצונעהמען דערווייל דעם אפצאהל פאר אפריל לויט'ן אלטען טאריף.

ליבעראלע סינאגאגען אין ענגלאנד.

אין יאהר 1928 וועט פארקומען אן'אלוועלטליכע קאנפערענץ פון ליבעראלען יודענטום.

לאנדאן (יט"א) דעם 27 טען מערץ איז אין לאנדאן אבגעהאלטען געווארען די יעהרליכע קאנפערענץ פון די ליבעראלע סינאגאגען אין ענגלאנד. דער פארזיצער פון דער קאנפערענץ ה' קלאד מאנטעפיארע האט מיטגעטיילט, אז די וויכטיגסטע געשעהעניש פון פערגאנגענעם יאהר איז דאס ערשיינען פון נייעם ליבעראלען סידור, וואס איז צוזאמענגעשטעלט געווארען דורך דעם ראבינער מאטוק. ה' מאנטעפיארע האט געשילדערט די לאגע פון דער ליבעראלער בעוועגונג אויף דער גאנצער וועלט. עס עפענט זיך א ברייט פעלד פאר ארבייט אין מזרח־איירופא. די נאהענטסטע קאנפערענץ פון וועלט־פערבאנד פון ליבעראלען יודענטום וועט פארקומען אין יאהר 1928 אין בערלין אדער אין פראנקפורט. אלס פארזיצער פון פערבאנד פון די יודישע ליבעראלע סינאגאגען אין ענגלאנד איז אויפסניי אויסגעוועהלט געווארען ה' קלאד מאנטעפיארע.

פרעסט א שניי אין דרום־פראנקרייך.

פאריז, 4 (אטע) די שטורמען אויף מערב אין דרום פראנקרייך דויערן ווייטער. אין די וואגאנען אין די טעמפעראטור אונטערן נול און די שפיץ בערג זענען בעדעקט מיט שניי. אין דרום פראנקרייך פאלט א שניי זייט 8 טאג, דער שניי אין די בערג איז שוין איבער שטייגען א מעטער הויך.

אויפ'ן גאנצען נארמאנדישען ברעג איז אפגעשטעלט געווארען דאס ארויספאהרען פון די פישער, צוליב דער דראהענדער גרויסער געפאהר.

די מאדערנסטע

לאמפען

פאר שפייזע־צימערן און קאבינעטען

קויפט זיך אמבעסטען צו פאבריקס־פרייזען נור ביי

א. י. אייזנער, פאלודניאווא 25

בעמערקונג: ס'ווערען אויך אנגענומען אלערליי איבערארבייטונגען פון גאז אויף עלעקטריע, ווי אויך אקסעדירט.

הויפט־סקלאד פון דיוואנעס,

כאדניקעס, פלוש־און טיול־דעקען, פארטיערן, גארדינען עטאמין, די לעצטע נייהייטען ווי אויך מעבעל־איבערצוג לינאלעאום, צעראטען און ראלעטען מעבעל־פאסמאנטעריע

הורט־און דעטאיל־פערקויף — הורט־און דעטאיל־פערקויף

28 F. FUTERMAN, ŁÓDŹ 28

פיעטריקאווער 28, טעל. 21-29.

1962

אויפפאדערונג.

אזוי ווי איך האב שוין 2 מאל געשיקט דעם משמש פון הרב ר' יוסעלע פיינער צו דעם הויז־בעזיצער פון פאמארסקא 15 ר' אליעזר קרישעק און ער האט נישט געוואלט קומען צום בי"ד, פאדער איך איהם אויף אין דער עפענטליכקייט לדין צו הרב ר' יוסעלע אויף הינט, 8 א זייגער אין אווענד צום לעצטען מאל.

אין פאל ער וועט ווייטער נישט וועלען קומען, וועל איך זיין געצוואונגען געריכטליך פארצוטרעטען און איך נעהם פון זיך אראב די פעראנטווארטליכקייט פאר די ווייטערדיגע פאלגען.

אברהם אבא איינהארן

KROJU nowoczesnego szycia, modelowania, modniarstwa racjonalnym systemem gruntownie wyucza pierwszorzędna szkoła mistrzyni Paryskiej Akademji Wiśniewskiej autorki obszernego dzieła. Metoda kroju odznaczonej najwyższą nagrodą „Grand Prix" złotemi medalami i dyplomami honorowemi na wystawach światowych w Paryżu, Rostowie, Rzymie, Marsylji. Kończącym patenty cechowe. Kurs wieczorowy za opłatą zniżoną. Formy bibułkowe w cenach reklamowych. Program bezpłatnie. Piotrkowska 86. 1930

עד מתי עצל תשכב?

ווי לאנג וועסטו ווארטען מיט דיינע איצטיגע און פאר־מלחמה'דיגע וועקסלען?

מתי תקום משנתך?

ווען וועסטו קומען אין ביורא

17 פעטריקאווער 17

2־טען הויף, פארטער, דורכגאנג זאכאדניא 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אלערליי ביטעס לויט'ן אויסטייך, קלאזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס, אדוואלאניעס, רעקורסען, וועגען פעסער און קאסאריאט־רזשאנדו, ביטעס וועגען דירה און אוישאנד ראזיעמעש און אין אלע פאליציי־בעצירקען, שותפות־אקטען, סטאטוטען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דאראוניעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

רעכט־קאנסולענט י. מאנעלא, פעטריקאווער 17, זאכאדניא 52 שגעל, רעיעל און בוליבי

פאר 5 זלאטעס

עלעקטריש בעלייכטונג אין שטוב

יעדער איינציגער, וואס וויל האבען עלעקטרישע בעלייכטונג אין שטוב פאר 5 זל. א וואך זאל זיך צואווענדען צו בעזוכען די קאנצעסיאנירטע פירמע

ה. סאלניק און מ. טארנער

צעגעלניאנא 63, פראנט־געוועלב אין הויז פון פוילישען טעאטער.

בעמערקונג: זשארובקעס מיט 25 פראצענט ביליגער ווי איבעראל.

מודעה לאפרושי מאיסורא

אכטונג, צוקער־סוחרים!

דער צוקער פון דער פאבריק סטרועלצא ביי קוטנא איז נישט כשר לפסח 1954

יצחק יהודה אבד"ק קוטנא.

אבריזהאלבער

פערקויף איך א קאלאניאל־געוועלב מיט א וואוינונג, געאייגנעט אויף יעדען פאך געשעפט. ליפאווא 64, זנאיעווסקי.

1950

דאנטיסט און צאהנטעכניק

י. ביטענסקי

5 קאנסטאנטינער 5

קאבינעט אפען אלע טאג פון 9 פריה ביז 8 אווענד. פרייזען ביליגע! בעצאהלונג אויך אויף אבצאהלונג

APOLLO

היינט און אַ פּאָר טעג

„דער קאַווקאַזער פּאַרטיזאַנט" (Abrek Zaur)

מעלטנגע דראַמע אין 10 גרויסע אַקטן. — אין דער הויפּט-ראָלע W. BESTAJEW דער גרעסטער אַקטיאָר אין רוסלאַנד און אַנגעמערקטער פּאָטוראַגיסט קאַווקאַזער פּאַרטיזאַנען. | די זאַך שפּילט זיך אָפּ אין דער צייט פון דער אוקראַיִנישער מלחמה מיט די בלוטיגע צאַרישע סאָטראַפּן. :—: דאָס בילד ווערט אילוסטרירט מיט געזאַנג. אויסגעפירט דורך אַ פערגרעסערטן כאָר פון בערימטן רוסישן טעאַטער „גרינער פּאַפּוגײַ". 1955

בעקאַנטמאַכונג.

די בעוואוסטע וואַר-שאַווער פירמע א. ג. **J. KRZYPOW** האָט ערעפנט —:— אַ —:—
לאָדז, 16 בענעדיקטאַ 16

אַ מעבעל-לאַגער

קויפט און פערקויפט אַלערליי מעבעל, דיוואַנעס, נײַ-מאַשינען, ווי אויך גאַרדעראָבן. אַנטיקן און פּעלצן. כ'קויף פּיאַנינאָס, און כ'צאָהל די העכסטע פּרייזן קומט און איבערצייגט אייך 687

וויכטיג פאַר הויז-בעזיצער!

מיר פאָדערן אויף די הויז-בעזיצער, מיטגלידער פון דער קרעדיט-געזעלשאַפט אין לאָדז, אַז זיי זאָלן אָבנעהמען די איינטריטס-קאַרטען אויף די **אַלגעמיינע פערזאַמלונג** פון דער קרעדיט-געזעלש. אין לאָדז (פּאָמאָרסקאַ 19), וועלכע דאַרף פאָרקומען דאָנערשטאָג, ד. 7. אַפּריל, 4 נאָכם. פון דער רעצידיע פון דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג איז אָבהענגיג דער בעשלוס פון זעהר וויכטיגע פראַגען. צווישען אַנדערע: 1) די מעגליכקייט צו בעקומען נײַע הלוואות, 2) אַנולירען אַ טייל שטראַפן פאַר נישט געצאָהלטע ראַטעס. פערשפּעטיגט נישט מיט'ן אָבנעהמען די איינטריטס-קאַרטען, לויט נישט אָפּ אויף דער לעצטער מינוט, ווייל דער טערמין אויף אָפּצונעהמען די קאַרטען לויפט אָב דעם 6-טען אַפּריל, 2 אַ זייגער נאָכמיטאָג. 1934

די פערוואַלטונג פון צענטראַלען הויז-בעזיצער-פעראיין אין לאָדז און פון לאָדז. וואָיעוואָדזטווע, פּעטריקויער 46.

פּאַרדערט איבעראַל

נאָר פּאַטענטירטע

פעלד-בעטען

פּראָדוצירט פון דער פאַבריקס-מאַרקע

PALMA-PATENT

פאַר וועלכע מיר גאַראַנטירען.

אויך שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל: ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, מאַטריקאַנקעס, קינדער-וועגעלעך, שטעקאַזעס און געבעטע מאַטראַצען.

ביליגסטע פּרייזען: רעעלסטע בעהאַנדלונג ביליגסטע פּרייזען!

לאָדז, פּאָלנאָצנאַ 24.

מעבעל

אין קויף און פערקויף

דיוואַנעס, פּעלצען, נײַ מאַשינען, גאַרדעראָבען, סאַמאָוואַרען א. ז. וו. און צאָהל די העכסטע פּרייזען!

א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטש 19 (דזיעלנאַ)

אין מעבעל-געוועלב, (פּריוואַט-וואוינונג שענקעוויטשאַ 29) ביי מיר איז שטענדיג דאָ פאָרט. גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 1388

Dr. med.
Braun

פּאָלודניאָוואַ 28
טעלעפאָן 40-26
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האַר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אָוונט.

Dr. med.
H. Lajchter

קאָנסטאַנטינער 9.
רוג זאַכאָדניע טעל. 49-66

צאָהן-כירורג

ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטען ווי: שטשענקעס, גומען, דזשאָנסלעס, צאָהן - פיסטולעס א.ז.וו. נעמט אָן פון 1½—5 און פון 8—9 אָוו. זונטאָג 11—2.

Dr. med. Ludwik
Rapeport

Pr. Narutowicza 25 (Dzielna) tel. 44-10.
ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן - קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָוונט.

Dr. med
STUPEL

Szkolna 12

ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעמט אָן פון 6—9 אין אָוונט, פריהען—12 ביז 3 נאָכם. 873

„עמשנינע" פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

און ערצטליך-רענטגענאָלאָגישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַכאַוואָסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	11-10 3-2 / 7½—6½
ד"ר רוזשאַנער	הויט-און געשלעכט-קר.	11—10 / 2—1
ד"ר גאָלדשטיין-פּאַראַך	אויגען-קראַנקהייטען	2-1 8-7
ד"ר יוסטמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	2—12
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	12-10 5-4
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען-און געבורטס-הילף	1-11½ 6-5
ד"ר קאַנטאָר	כירורגיש-קראַנקהייטען	4-3 ,1.1-2
ד"ר ווײַנבערג	אינגערע הערץ לונגען-קר.	1-11 5½-7
ד"ר סטופּעל	רענטגען	6-4 12-10
א. גראָדזענסקי	צאָהן-אַרצט	7—3
נ. ראַוועם	צאָהן-אַרצט	2—9

צאָהן-פּלאָמבירונג, בעלייכטונגען, קאַרוֹנקען, מאַסטען, א.אַ.וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
רענטגען-אינסטיטוט
אַבטיילונג פון: הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונג, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר טאַמאַלער.
אַנמעלדונגען געגען שאַראַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכם.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
תיוזים אין דער שטאָט.

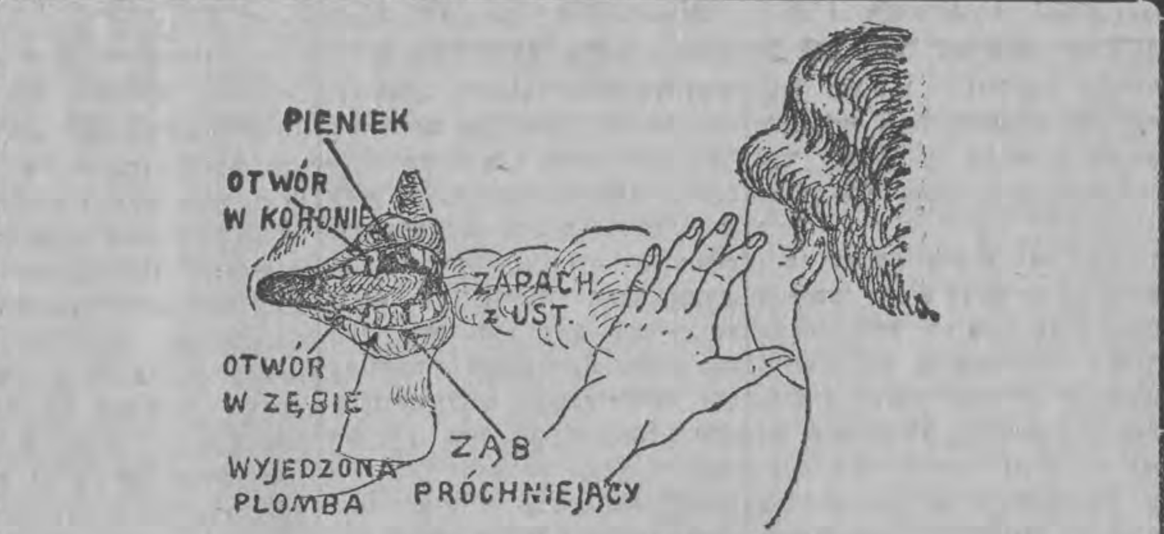

פאַרוואָס?

זענען דאָ שעהנע ליפּען, וועלכע קיינער האָט נאָך קיינמאָל נישט געקושט..
זענען דאָ שעהנע פרויען, וועלכע מען מיידט אויס..
זענען דאָ ענערגישע מאַנספּערזאָנען, וועלכע האָבען נישט קיין ערפאָלג אין לעבען..

ווייל,

זיי בענוצען נישט דעם איינציגען ראַדיקאַלען מיטעל געגען דעם שלעכטען ריח פון מויל, וואָס גיט זיי אַליין פיהלען אַזוי נישט און וועלכער מאַכט אויסערגעוועהנליך גוט אָנגענעהם דאָס דערנעהנטערן זיך צו זיי.

FERMENTINA

בעזייטיגט דעם העסליכן ריח פון מויל, פערהיט די ציין, שטאַרקט די יאַסלעס און מאַכט אָנגענעהם דעם אָטעם.

הויפּט-סקלאַד אין פּוילען: ROMAN WŁODARSKI, WARSZAWA, LUBIECKIEGO 5

צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען, אַפּטייק-סקלאַדען און פּערפומעריע-געשעפטען. פּרייז 2.75 זל. פאַר שטיק. ווען מ'קריגט נישט, דאַרף מען זיך ווענדען צום הויפּט-סקלאַד אויף פּוילען. פאַר קונים פון דער פּראָווינץ ווערט אַרויסגעשיקט נאָכ'ן בעקומען פּראַווים 3 זל. אָדער 3.50 אויף אַ נאָכנאַהמע. 1819 היט זיך פאַר פעלשונגען!

מענער-היטען

אין גרויסען מאָדערנעם אויסוואַהל
צו קאָנקורענץ-פּרייזען

בעקומט איהר נאָר ביי

מ. קאָפּערווישניק

קאָנסטאַנטינער 8.

1788 איך נעהם אויך אָן היטען צו פאַסאָנירען.

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-אַרצט

St. GELBERG

זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08

היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציינער און מגנד-קראַנקהייטען. צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציין. נעהמט אָן פון 9—12 פאָרמיטאָג און פון 3—7 אַ זייגער אָוונט. ביליגע פּרייזען. 1481

Czopki Hemorojdalne Gąseckiego

(מיט'ן העהניעל) בעזייטיגען ווייטאָג, ברענונג, בייסענייש, פערקלענערן געשווילען.
עס פערקויפען די אַפּטייקען. 1462

טליתים-פאַבריק

אויסערגעוועהנליכע פון וואָלענע, האַלב-וואָלענע זיידענע טליתים צום ערקיןשע, ווי אויך טליתים-קטנים הורט און דעטייל! מיט אויספּערינגונג, אויך גאַרטלען, שפּאַניעס און ציצית
צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל
ביי א. ה. ציזשינאַווסקי, קאַמיעננאַ 1.
אין צענטראַלן פּויער פאַרטער. קומט און איבערצייגט אייך! 298 בעמערקונג: ס'ווערען אויך אַנגענומען אַלטע טליתים צו וואַשען.

„לעטשניצע" פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונט

ד"ר וואַליינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	4—3
ד"ר הערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	12—9½ / 5—4
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1—11 / 6—5
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכטס קר.	2—12
ד"ר שמידגעלד	נערווען און גמוטס-קר.	3—1
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12.30—
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	1 —
ד"ר בערנבאַום	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּר ד-שטראַהלען, ווי שמעלצען א. ז. וו. קונסטליכע געברען-בעשטראַהלונג, עלעקטריזאַציע, אַנאַליזען. אויך פעלער — היילען אַן שמערצען. — אין לאַבאָראַטאָריע ווערען אַנגענומען אַלע אַנאַליזען, ווי אורין, בלוט. 2120

אימפּפונגען געגען שאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ רענטגענאָלאָגישער קאַבינעט

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	10 - 2 נ. מ.
ד"ר לאָזשינסקאַ-סמאַראַפּאַלסקאַ	צאָהן-אַרצט	7—3

קינסטליכע ציין, קאַרונקען, פּלאָמבען א. א. וו.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

אַבאָנעמענט-פּרייז: אין לאָדז: אַ חודש — 5 זלאָטעס, — אויף דער פּראָווינץ: אַ חודש — 6 זלאָטעס, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט מייערער. — פאַר'ן אינהאַלט און טערמין פון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פעראַנטוואָרטליך, די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בײַטאָג און בײַנאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַרן טעקסט 15 גראָשען, פרײַטאָג 20 גראָשען, אין טעקסט 40 גר., פרײַטאָג 60 גראָשען, נאָכ'ן טעקסט 10 גראָשען, פרײַטאָג 15 גראָשען. — פאַר אויפלעגערישע אַנאָנסען 100 פּראָצענט טייערער. אויסער דער שטאָט — 50 פּראָצענט טייערער. פאַר אַ מילימעטער - שורה.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman